

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԿԱԼԱՎՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ

ԻԶԵՎԱՆ – 2013

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ծրագրի մասնագիրը (սպեցիֆիկացիան)

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	Հայոց լեզու և գրականություն
2. Բուհը	Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղ
3. Ծրագիրը հավատարմագրված է	–
4. Շնորհվող որակավորումը	բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2012/13
6. Ուսումնառության լեզուն	Հայերեն
7. Ուսուցման ձևը	Առկա և հեռակա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները

Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա միջնակարգ, նախնական մասնագիտական կամ միջին մասնագիտական կրթության վկայական:

Ընդունելությունը կատարվում է ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգի:

9. Ծրագրի նպատակները

Ծրագիրը նպատակ ունի նախապատրաստելու բանասիրության բնագավառում միջառարկայական գիտելիքներով և հմտություններով զինված մասնագետներ, որոնք ունակ կլինեն.

1. Համադրելու տեսական և կիրառական լեզվաբանության և գրականագիտության գիտելիքները բանասիրական ուսումնասիրություններ կատարելու, դասավանդելու, խմբագրական աշխատանքներ կատարելու համար:

2. Կիրառելու միջառարկայական գիտելիքներն արդի լեզվաբանական և գրականագիտական հետազոտություններում գիտական վերլուծություններ, խմբագրական գործ, թարգմանական ծրագրեր, մանկավարժական աշխատանք իրականացնելիս:

3. Աշխատելու գիտական և մանկավարժական բնագավառներում և կատարելու տարբեր հետազոտությունների արդյունքների վերլուծություն:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները	
Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն Այս ծրագրի հաջող ավարտին ուսանողը. Ա1. գիտելիք կունենա բանասիրության հիմնական սկզբունքների և հայեցակարգերի վերաբերյալ Ա2. ծանոթ կլինի ժամանակակից բանասիրության հիմնական սկզբունքներին, հայեցակարգերին և հիմնախնդիրներին. Ա3. կտիրապետի լեզվաբանական և գրականագիտական հիմնական գիտելիքներին, լեզվաբանական և գրականագիտական վերլուծությունների մեթոդներին. Ա4. ծանոթ կլինի լեզվաբանական և գրականագիտական արդի ուղղություններին Ա5. կիմանա լեզվաբանական և գրականագիտական վերլուծություններ, խմբագրական, թարգմանական, մանկավարժական աշխատանք կատարելու հիմնարար սկզբունքները:	Դասավանդման/ուսումնառության մեթոդները Ուսանողները ձեռք են բերում Ա1-Ա5 կետերում նշված գիտելիքը և իմացությունը հետևյալ մեթոդներով. Ա1, Ա2, Ա3. ▪ դասախոսություններ՝ նյութի մանրակրկիտ մեկնաբանությամբ, ▪ քննարկումներ, ▪ գիտական սեմինարներ. ▪ գործնական պարապմունքներ, Ա4, Ա5 ▪ դասախոսություններ և սեմինար պարապմունքներ, ▪ գործնական պարապմունքներ. ▪ առաջադրանքներ. Գնահատման մեթոդները Ուսանողների Ա1-Ա5 գիտելիքները և իմացությունը գնահատվում է հետևյալ ձևերով. Ա1, Ա2. ▪ առաջադրանքներ, ▪ ստուգաթղթեր և քննություններ. Ա3, Ա4., Ա5 ▪ առաջադրանքներ,

	▪ ուսումնական նախագծեր, ▪ ստուգաքքներ և քննություններ, ▪ բակալավրական ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն.
Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ Այս ծրագրի հաջող ավարտին ուսանողը կկարողանա. Բ1. կիրառելու լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մշակման մեթոդները. Բ2. օգտագործել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս. Բ3. իրականացնել լեզվաբանական և գրականագիտական վերլուծություններ. Բ4. խմբագրել, սրբագրել, թարգմանել տարաբնույթ տեքստեր. Բ5. ծավալել ինքնուրույն մասնագիտական գործունեություն, ինչպես նաև որոշակի ղեկավարության ներքո իրականացնել հետազոտական աշխատանքներ ակադեմիական և մանկավարժական ոլորտներում:	Դասավանդման/ուսումնառության մեթոդները Ուսանողները ձեռք են բերում Բ1-Բ5 կարողությունները հետևյալ մեթոդներով. Բ1 – Բ4. ▪ դասախոսություններ և սեմինար ▪ պարապմունքներ, ▪ գործնական պարապմունքներ, ▪ առաջադրանքներ և նախագծեր. Բ5. ▪ առաջադրանքներ, ▪ մանկավարժական պրակտիկա. ▪ ուսումնական նախագծեր. Գնահատման մեթոդները Ուսանողների Բ1-Բ5 գործնական կարողությունները գնահատվում են հետևյալ ձևերով. Բ1-Բ4. ▪ առաջադրանքներ, ▪ ստուգաքքներ և քննություններ, ▪ ուսումնական նախագծեր, ▪ խմբային նախագծեր, Բ5.

	▪ առաջադրանքներ, ▪ ստուգաթղթեր և քննություններ, ▪ ուսումնական նախագծեր. ▪ մագիստրոսական ատենախոսության պաշտպանություն.
Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ Այս ծրագրի հաջող ավարտին ուսանողը կկարողանա. Գ1. աշխատել թիմում, Գ2. կիրառել գիտելիքները պրակտիկայում, ձևակերպել խնդիրներ և լուծել, Գ3. տարբեր աղբյուրներից հայթայթել տեղեկատվություն և վերլուծել, Գ4. մասնագիտական թեմաներով բանավոր և գրավոր հաղորդակցվել հանրության հետ, Գ5. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցել բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ6. ուսումնասիրության ընթացքում ստեղծել միջառարկայական կապեր:	Դասավանդման/ուսումնառության մեթոդները Ուսանողները ձեռք են բերում Գ1-Գ6 ընդհանրական կարողությունները հետևյալ մեթոդներով. Գ1 –Գ3. ▪ դասախոսություններ, ▪ գիտական սեմինար, ▪ գիտահետազոտական աշխատանք, ▪ ավարտական աշխատանքի պատրաստում. Գ4-Գ5. ▪ օտարալեզու մասնագիտական գրականության ընթերցում և համացանցից օգտվելով՝ անհատական հանձնարարությունների կատարում. ▪ բանավոր ներկայացումներ, ▪ գիտական սեմինար. Գ6. ▪ դասախոսություններ, ▪ գիտական սեմինար, ▪ մանկավարժական պրակտիկա: Գնահատման մեթոդները Ուսանողների Գ1-Գ6 ընդհանրական կարողությունները գնահատ-

	վում են հետևյալ ձևերով. Գ1-Գ6. ▪ գեկուցումներ, ▪ ռեֆերատների պատրաստում, ▪ գրավոր կարճ հաղորդագրություններ, ▪ ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն:
--	---

11. Ծրագրի կառուցվածքը
11.1. Ծրագրի ընդհանուր կառուցվածքի նկարագրությունը
Բակալավրի ծրագիրը բաղկացած է 5 հիմնական կրթամասերից՝ ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական (32 կրեդիտ աշխատաձևավալով), ընդհանուր մաթեմատիկական և բնագիտական (10 կրեդիտ աշխատաձևավալով), ընդհանուր մասնագիտական (154 կրեդիտ աշխատաձևավալով) և հատուկ մասնագիտական դասընթացներ (20 կրեդիտ աշխատաձևավալով), ինչպես նաև այլ կրթական մոդուլներ (24 կրեդիտ աշխատաձևավալով): 1. Հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական կրթամաս <i>Պարտադիր դասընթացներ (16 կրեդիտ)</i> Ներառում են ամրագրված բովանդակային կառուցվածքով և հաշվարկված կրեդիտատարությամբ մոդուլ դասընթացներ, որոնք նպատակադրված են համալսարանական կրթության ընդհանուր տեսական հենքի ձևավորմանը: <i>Կամընտրական դասընթացներ (16 կրեդիտ)</i> Ներառում են ամրագրված բովանդակային կառուցվածքով և հաշվարկված կրեդիտատարությամբ մոդուլ դասընթացներ, որոնցից ուսանողը հնարավորություն ունի ընտրելու երկուսը: 2. Մաթեմատիկական և բնագիտական կրթամաս <i>Պարտադիր դասընթացներ (8 կրեդիտ)</i> Ներառում են ամրագրված բովանդակային կառուցվածքով և հաշվարկված կրեդիտատարությամբ մոդուլ դասընթացներ, որոնք նպատակադրված են ընդհանուր մաթեմատիկական և բնագիտական գիտելիքների մասնագիտական հենքի ձևավորմանը:

Կամընտրական դասընթացներ (2 կրեդիտ)

Ներառում են ամրագրված բովանդակային կառուցվածքով և հաշվարկված կրեդիտատարությամբ մոդուլ դասընթացներ, որոնցից ուսանողը հնարավորություն ունի ընտրելու մեկը:

3. Ընդհանուր մասնագիտական կրթամաս (154 կրեդիտ)

Ապահովում է մասնագիտական ոլորտի հիմնախնդիրների պատշաճ ընկալումը:

4. Հատուկ մասնագիտական կրթամաս (20 կրեդիտ)

Ապահովում է տվյալ մասնագիտությամբ անհրաժեշտ գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերումը:

5. Կրթական այլ մոդուլներ

Կուրսային աշխատանք (4 կրեդիտ)

Ծրագրի այս հատվածում նախատեսվում է 2-ական կրեդիտ աշխատաձևավաղվ 2 կուրսային աշխատանքի կատարում:

Արտադրական (մանկավարժական) պրակտիկա (4 կրեդիտ)

Նախատեսում է «հայոց լեզու» և «հայ գրականություն» առարկաների դասավանդում դպրոցում, որի նպատակն է բալավալրերի մանկավարժական փորձի ձեռքբերումը:

Ամփոփիչ ատեստավորում (4 կրեդիտ)

Ավարտական աշխատանք (12 կրեդիտ)

Կրթական ծրագրի եզրափակիչ փուլն է, որի նպատակն է ամփոփի հետազոտություն ներկայացնել բակալավրի ավարտական աշխատանքի թեմայի շրջանակում:

11.2. Ուստարիներ և ուսումնական մոդուլներ

1-ին ուստարի /1-2 կիսամյակներ/

ՊԱՐՏԱԴԻՐ	ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ	ԱՌԱՋԱԴԻՍՈՒ- ԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ
Հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական կրթամաս ▪ 0305/ B07. Ռուսաց լեզու -1 (4 կրեդիտ) ▪ 0305/ B08. Ռուսաց լեզու -2 (4 կրեդիտ)	▪ 0102/ B01. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ (2 կրեդիտ) - կամ ▪ 0101/ B01. Մաթեմատիկայի հիմունքներ	

▪ 0301/ B01. Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1 (2 կրեդիտ) ▪ 0301/ B02. Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2 (2 կրեդիտ) ▪ 0001 Ֆիզդաստիարակություն (0 կրեդիտ) <i>Մաթեմատիկական և բնագիտա-կան կրթամաս</i> ▪ 0101/ B02. Համակարգչից օգտվելու հմտություններ (2 կրեդիտ) ▪ 0103/ B01. Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ (2 կրեդիտ) <i>Ընդհանուր մասնագիտական կրթամաս</i> ▪ 0302/ B03 Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն - 1 (4 կրեդիտ) ▪ 0302/ B13 Գրաբար -1 (4 կրեդիտ) ▪ 0302/ B31 Հայ ժողովրդի բանահյուսություն (4 կրեդիտ) ▪ 0302/ B57 Գրականագիտության ներածություն (2 կրեդիտ) ▪ 0302/ B14 Գրաբար -2 (4 կրեդիտ)	(2 կրեդիտ) ▪ 0305 / B04. Անգլերեն լեզու -1 (4 կրեդիտ) կամ ▪ 0305 / B01. Ֆրանսերեն լեզու -1 (4 կրեդիտ) ▪ 0305 / B05. Անգլերեն լեզու -2 (4 կրեդիտ) կամ ▪ 0305 / B02. Ֆրանսերեն լեզու -2 (4 կրեդիտ)	
---	--	--

▪ 0302/B09 Լեզվաբանության հիմունքներ (4 կրեդիտ) ▪ 0302/ B18 Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություն (6 կրեդիտ) ▪ 0303/ B03 Հոգեբանություն (2 կրեդիտ) ▪ 0302/ B04 Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն – 2 (4 կրեդիտ)		
---	--	--

Ուստարիներ և ուսումնական մոդուլներ		
2-րդ ուստարի /3-4 կիսամյակներ/		
ՊԱՐՏԱԴԻՐ	ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ	ԱՌԱՋԱԴԻՍՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ
Հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական կրթամաս ▪ 0301/ B05. Փիլիսոփայության հիմունքներ (4 կրեդիտ) ▪ 0001 Ֆիզդաստիարակություն (0 կրեդիտ) Ընդհանուր մասնագիտական կրթամաս ▪ 0302/B12. Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա (2 կրեդիտ) ▪ 0302/ B15. Գրաբար -3 (4 կրեդիտ) ▪ 0302/B20. 19-րդ դարի	Ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական կրթամաս ▪ 0201/ B01. Տնտեսագիտություն (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0301/ B03. Քաղաքագիտություն (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0301/ B04. Իրավագիտություն (2 կրեդիտ)	Առնվազն 60 կրեդիտի կուտակում:

հայ գրականության պատմություն -1(5 կրեդիտ) ▪ 0305/B9. Անտիկ և վերածննդի արտասահմանյան գրականության պատմություն (5 կրեդիտ) ▪ 0303/ B21. Մանկավարժություն (4 կրեդիտ) ▪ 0302/B05. Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն – 1(4 կրեդիտ) ▪ 0302/B55. Բարբառագիտության հիմունքներ (2 կրեդիտ) ▪ 0302/B21. 19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն -2 (6 կրեդիտ) ▪ 0302/B30. Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա (2 կրեդիտ) ▪ 0304/B92. 17-19-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն (6 կրեդիտ) ▪ 0302/B06. Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն – 2 (4 կրեդիտ)	▪ 0202/ B01. Մշակութաբանություն (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0301/ B06. Կրոնների պատմություն (2 կրեդիտ) ▪ 0305/ B09. Ռուսաց լեզու -3 (4 կրեդիտ) կամ ▪ 0305 / B06. Անգլերեն լեզու -3 (4 կրեդիտ) ▪ 0305 / B03. Ֆրանսերեն լեզու -3 (4 կրեդիտ) Հատուկ մասնագիտական կրթամաս ▪ 0302/B81. Հայ և ընդհանուր դիցաբանություն (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0302/B73. 13-18-րդ դդ. հայ քնարերգությունը (2 կրեդիտ) ▪ 0302/B85. Հայերենի իմաստափոխությունը (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0302/B82. Գրաբարի և արդի արևելահայերենի ընդհանրությունները և տարբերությունները (2 կրեդիտ)	
--	---	--

Ուստարիներ և ուսումնական մոդուլներ		
<i>3-րդ ուստարի /5-6 կիսամյակներ/</i>		
ՊԱՐՏԱԴԻՐ	ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ	ԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒ- ԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ
Հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական կրթամաս 0001 ֆիզդաստիարակություն (0 կրեդիտ) Մաթեմատիկական և բնագիտական կրթամաս 0001/ B05. Քաղաքացիական պաշտպանություն (2 կրեդիտ) 0001/ B06. Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն (2 կրեդիտ) Ընդհանուր մասնագիտական կրթամաս 0305/Բ104. 19-20-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն (5 կրեդիտ) 0302/Բ17. Ընդհանուր լեզվաբանություն (5 կրեդիտ) 0302/Բ22. 19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարակզբի հայ գրականության պատմություն -1(6 կրեդիտ) 0302/Բ07. Ժամանակա-	Հատուկ մասնագիտական կրթամաս 0302/B74. Հայ գրականության <<հեթանոս>> ավանդները (2 կրեդիտ) կամ 0302/B75. Տեքստի մեկնության հիմունքները (2 կրեդիտ) 0302/ B87. Հայոց տեղանվանագիտություն (2 կրեդիտ) կամ 0302/ B86. Ժամանակակից հայերենի նորաբանությունները (2 կրեդիտ) 0302/B76. Հայկական տաղաչափություն (2 կրեդիտ) կամ 0302/B72. Հայ մատենագրություն (2 կրեդիտ) 0302/B88. Ռուս-հայերեն թարգմանության խնդիրներ (2 կրեդիտ) կամ	Առնվազն 60 կրեդիտի կուտակում:

կակից հայոց լեզվի շարահյուսություն – 1 (4 կրեդիտ) ▪ 0304/Բ81. Ռուս գրականության պատմություն (4 կրեդիտ) ▪ 0302/Բ32. Գրականության տեսություն (4 կրեդիտ) ▪ 0302/Բ23. 19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարակզբի հայ գրականության պատմություն - 2 (6 կրեդիտ) ▪ 0302/Բ08. Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն - 2 (4 կրեդիտ) ▪ 0302/Բ16. Արևմտահայերեն (4 կրեդիտ) Կրթական այլ մոդուլներ ▪ Կուրսային աշխատանք (2 կրեդիտ) ▪ Արտադրական (մանկավարժական) պրակտիկա (4 կրեդիտ)	▪ 0302/Բ84. Միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգը (2 կրեդիտ)	
--	--	--

Ուստարիներ և ուսումնական մոդուլներ		
4-րդ ուստարի /7-8 կիսամյակներ/		
ՊԱՐՏԱԴԻՐ	ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ	ԱՌԱՋԱԴԻՍՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ
Ընդհանուր մասնագիտական կրթամաս ▪ 0302/Բ10. Հայոց լեզվի	Հատուկ մասնագիտական կրթամաս ▪ 0302/Բ77. Քննադա-	Առնվազն 240 կրեդիտի կուտակում

պատմություն-1 (4 կրեդիտ) ▪ 0302/B24. Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն-1 (4 կրեդիտ) ▪ 0302/B26. Արդի հայ գրականության պատմություն (4 կրեդիտ) ▪ 0302/B09. Հայոց լեզվի ոճագիտություն (5 կրեդիտ) ▪ 0302/B29. Հայ գրաքննադատության պատմություն (5 կրեդիտ) ▪ 0302/B11. Հայոց լեզվի պատմություն-2 (4 կրեդիտ) ▪ 0302/B25. Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն-2 (6 կրեդիտ) ▪ 0302/B47. Տրամաբանություն (2 կրեդիտ) Կրթական այլ մոդուլներ ▪ Կուրսային աշխատանք (2 կրեդիտ) ▪ Ամփոփիչ ատեստավորում (4 կրեդիտ) ▪ Ավարտական աշխատանք (12 կրեդիտ)	տության տեսություն (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0302/B78. 20-րդ դարակերպի իրադարձությունները հայ նորագույն գրականության մեջ (2 կրեդիտ) ▪ 0302/B89. Լեզվական վերլուծության հիմունքներ (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0302/B90. Լեզվանը-շանագիտություն (2 կրեդիտ) ▪ 0302/B47. Ֆրանսահայ գրականությունը 1920-60-ական թվականներին (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0302/B80. Նորագույն շրջանի հայ պոեմը (2 կրեդիտ) ▪ 0302/B91. Լեզվափոխադարձություն (2 կրեդիտ) կամ ▪ 0302/B83. Հայերենի ուղղագրության պատմություն (2 կրեդիտ)	Մինչև ծրագրի ամփոփիչ ատեստավորումն ընկած ժամանակահատվածը ուսանողի ՄՈԳ-ը պետք է կազմի առնվազն 9,00
--	--	--

11. 2. Պրակտիկայի հնարավորությունները և պայմանները

Պրակտիկան կազմակերպվում է Տավուշի մարզի հանրակրթական դպրոցներում (հիմնական կամ ավագ):

11.3. Ավարտական ատեստավորումներ

Ուստարի	Անվանումը
4-րդ ուստարի	Բակալավրի ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն Ամփոփիչ ատեստավորում

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է:

13. Տեղեկատվություն գնահատման կարգի վերաբերյալ

Տե՛ս «ԵՊՀ կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույց և դասընթացների տեղեկագիրք», Երևան, 2012 թ., էջ 11-19:

14. Ապագա կարիերայի հնարավորությունները

«Հայոց լեզու և գրականություն» ծրագրի շրջանավարտները կարող են աշխատանքի անցնել գիտահետազոտական, կրթական-մանկավարժական, լրատվական, հրատարակչական ոլորտներում գործող հիմնարկներում՝ զբաղեցնելով հետևյալ պաշտոնները.

Գիտահետազոտական ինստիտուտներ

- Կրտսեր գիտաշխատող:

Կրթական-մանկավարժական

- Հայոց լեզվի և գրականության ուսուցիչ:

Լրատվական

- լրագրող
- թղթակից
- խմբագիր
- սրբագրիչ
- հաղորդավար

Հրատարակչական

- հրատարակչական խմբագիր
- սրբագրիչ
- գործավար

Հնարավոր աշխատավայրերն են. ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆա-

կուլտետը, ՀՀ ԳԱԱ լեզվի և գրականության ինստիտուտները, ավագ և հիմնական դպրոցները, հրատարակչությունները և խմբագրությունները:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են իրենց ուսումը շարունակել ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրատուրայում:

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսներ և ձևեր (եթե կան)

Ուսումնառության գործընթացում օգտագործվում են հետևյալ օժանդակ ռեսուրսները.

- գրադարան և գրականության էլեկտրոնային ռեսուրսներ:

16. Համապատասխան կրթական չափորոշիչները կամ առարկայական կողմնորոշիչ(ներ)ը

- Պետական կրթական չափորոշիչ «հայոց լեզու և գրականություն» մասնագիտությամբ
- ՀՀ կրթական որակավորումների ազգային շրջանակ

17. Ծրագրային այլ կողմնորոշիչներ

18. Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Պետք է նկատի ունենալ, որ ծրագրի մասնագիտը տալիս է ծրագրի հիմնական բնութագրերի համառոտ նկարագրությունը և այն կրթական վերջնարդյունքները, որոնք ենթադրվում է, որ ձեռք կբերի միջին բնութագրական ուսանողը, եթե նա լիարժեք կերպով օգտվի ծրագրի ընձեռած ուսումնառության հնարավորություններից: Ծրագրի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն կարելի է գտնել ԵՊՀ դասընթացների տեղեկագրքում:

Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ	
Ա1	Գիտելիք ժամանակակից բանասիրության հիմնական սկզբունքների և հայեցակարգերի վերաբերյալ:	Գ1	Թիմում աշխատելու կարողություն;
Ա2	Ժամանակակից բանասիրության հիմնական սկզբունքների, հայեցակարգերի և հիմնախնդիրների իմացություն;	Գ2	Գիտելիքները պրակտիկայում կիրառելու, խնդիրներ ձևակերպելու և լուծելու կարողություններ;
Ա3	Լեզվաբանական և գրականագիտական հիմնական գիտելիքների, լեզվաբանական և գրականագիտական վերլուծությունների մեթոդների իմացություն;	Գ3	Տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն հայթայթելու և վերլուծելու հմտություններ;
Ա4	Լեզվաբանական և գրականագիտական արդի ուղղությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:	Գ4	Հանրության հետ բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական կարողություն;
Ա5	Լեզվաբանական և գրականագիտական վերլուծություններ, խմբագրական, թարգմանական, մանկավարժական աշխատանք կատարելու հիմնարար սկզբունքների իմացություն:	Գ5	Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ բանավոր և գրավոր խոսքը կառուցելու, մասնագիտական էթիկայի նորմերը պահպանելու կարողություններ:
		Գ6	Միջառարկայական կապեր ստեղծելու կարողություն;

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ			
Բ1	Լեզվական և գրականագիտական փաստերի հավաքման, պահպանման և մըշակման մեթոդները կիրառելու կարողություն;	Բ4	Խմբագրելու, սրբագրելու, տարաբնույթ տեքստեր թարգմանելու կարողություն:
Բ2	Ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները լեզվաբանական և գրականագիտական ուսումնասիրություններ կատարելիս օգտագործելու ունակություն;	Բ5	Ինքնուրույն մասնագիտական գործունեություն ծավալելու, ինչպես նաև որոշակի դեկավարության ներքո ակադեմիական և մանկավարժական ոլորտներում հետազոտական աշխատանքներ իրականացնելու հմտություններ:
Բ3	Լեզվաբանական և գրականագիտական վերլուծություններ իրականացնելու կարողություն;		

Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները															
Ա1	Ա2	Ա3	Ա4	Ա5	Բ1	Բ2	Բ3	Բ4	Բ5	Գ1	Գ2	Գ3	Գ4	Գ5	Գ6
Ուստարին, որի ավարտին կրթական վերջնարդյունքը ձեռք է բերվում բոլոր ուսանողների կողմից:															
1	2	3	4	3	3	1	3	4	4	2	4	2	4	1	2

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի կրեդիտը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները													
		Ա1	Ա2	Ա3	Ա4	Ա5	Բ1	Բ2	Բ3	Բ4	Բ5	Գ1	Գ2	Գ3	Գ4
Ռուսաց Լեզու-1	4														+
Ռուսաց Լեզու-2	4														+
Ռուսաց Լեզու-3	4														+
Օտար լեզու (1-3)	4+4+(4)														+
Հայոց պատմության հիմնահարցեր- 1	2	+								+				+	+
Հայոց պատմության հիմնահարցեր- 2	2	+								+				+	+
Փիլիսոփայության հիմունքներ	4														+
Ֆիզդաստիարակություն	0														+
Տնտեսագիտություն	2									+				+	+
Քաղաքագիտություն										+				+	+
Իրավագիտություն										+				+	+
Մշակութաբանություն	2	+													+
Կրթության պատմություն		+													+
Համակարգչից օգտվելու հմտություններ	2						+	+						+	+

Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2																	+
Քաղաքացիական պաշտպանություն	2																	+
Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	2																	+
Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ	2																	+
Մաթեմատիկայի հիմունքներ	2							+						+				+
Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն - 1	4			+		+			+	+				+				
Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն - 2	4			+		+			+	+				+				
Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն - 1	4			+		+			+	+				+				
Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն - 2	4			+		+			+	+				+				
Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն - 1	4			+		+			+	+				+				
Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն - 2	4			+		+			+	+				+				
Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա	2					+	+						+	+	+	+		

Արևմտահայերեն	4			+		+			+	+			+				
Հայոց լեզվի ոճագիտություն	5	+		+		+			+	+			+				
Գրաբար -1	4	+		+		+	+		+	+	+			+			
Գրաբար -2	4	+		+		+	+		+	+	+			+			
Գրաբար -3	4	+		+		+	+		+	+	+			+			
Հայոց լեզվի պատմություն -1	4	+	+		+			+	+	+							
Հայոց լեզվի պատմություն -2	4	+	+		+			+	+	+							
Բարբառագիտության հիմունքներ	2	+			+				+	+							
Լեզվաբանության հիմունքներ	4	+	+	+	+			+					+	+			+
Ընդհանուր լեզվաբանություն	5		+	+	+			+					+	+			+
Հայ ժողովրդի բանահյուսություն	4			+	+								+	+			+
Հայ հին և միջնադարյան գրա- կանության պատմություն	6	+		+									+	+			
19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն -1	5	+		+									+	+			
19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն -2	6	+		+									+	+			
19-րդ դարավերջի և 20-րդ դա- րասկզբի հայ գրականության պատմություն -1	6	+		+									+	+			
19-րդ դարավերջի և 20-րդ դա- րասկզբի հայ գրականության պատմություն -2	6	+		+									+	+			
Նորագույն շրջանի հայ գրա- կանության պատմություն -1	4	+		+				+					+	+			

Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն -2	6	+		+				+					+	+			
Արդի հայ գրականության պատմություն	4	+		+				+					+	+			
Հայ գրաքննադատության պատմություն	5		+	+	+	+	+		+		+	+		+			
Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա	2					+	+					+	+	+	+		
Անտիկ և վերածննդի արտասահմանյան գրականության պատմություն	5	+		+				+					+	+			
17-19-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	6	+		+				+					+	+			
19-20-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	5	+		+				+					+	+			
Գրականագիտության ներածություն	2	+	+	+	+	+	+		+		+	+		+			
Գրականության տեսություն	4		+	+		+	+		+		+	+		+			
Ռուս գրականության պատմություն	4	+		+				+					+	+			
Մանկավարժություն	4											+	+		+	+	+
Հոգեբանություն	2											+			+	+	+
Տրամաբանություն	2											+	+	+			+

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՍՈՂՈՒԼՆԵՐԻ
ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐԸ

0305/B07	Ռուսաց լեզու-1	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել ռուսաց լեզվի համակարգը, ձևավորել բանավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ՝ տարբեր լեզվական ոլորտներում հաղորդակցվելու համար:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • Կիմանա ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը • Կունենա ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշար • Կիմանա ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • վերլուծելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ճանաչողական բնույթի տեքստեր: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • Ընթերցելու ռուս դասականների ստեղծագործությունները բնագրով • պատկերացում կազմելու ռուսերենի և հայերենի ընդհանրությունների ու տարբերությունների մասին:		
Համառոտ բովանդակությունը Լեզվի դերը հասարակության կյանքում: Ժամանակակից ռուսաց լեզուն աշխարհի լեզուների շարքում: Հնչյունաբանություն. ձայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը, արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: Բառագիտություն. պատկերացում բառիմաստի մասին. մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր, բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստը, հոմանիշներ և հականիշներ, համանուններ և հարանուններ: Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները (բառ, ձևույթ), խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Շարահյուսություն. շարահյուսական միավորները (բառակապակցություն, պարզ նախադասություն), նախադասության գլխավոր անդամները, նախադասության տեսակներն ըստ կառուցվածքի և հաղորդակցման ուղղվածության:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		

Ստուգարքի անցկացման ձևը.

Ստուգարքը անցկացվում է բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004
2. Хавронина С.А., Широченская А.И. Русский язык в упражнениях. М., изд-во «Русский язык», 2005

0305/B08	Ռուսաց լեզու-2	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է ապահովել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը՝ հաղորդակցվելու համար լեզվական տարբեր ոլորտներում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• կիմանա ռուսաց լեզվի ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները. • կտիրապետի տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգին. • կտիրապետի մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքներին:		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i>		
• վերաբրտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ, • թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն:		
✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i>		
• Ինքնուրույն կատարելու ռուսերենի և այլ ուսումնասիրված լեզուների համակարգերի զուգադրական վերլուծություն:		
<i>Համառոտ բովանդակությունը</i>		
Բառագիտություն. դարձվածներ և դարձվածների դասակարգումը: Ձևաբանություն. խոսքի մասերի քերականական կարգերը: Բառա-		

կազմություն. բառի ձևաբանական կազմը: Շարահյուսություն. միակազմ նախադասություն, միակազմ նախադասության դասակարգումը: Բարդ նախադասություն. բարդ նախադասության դասակարգումը: Ուղղագրություն. ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները: Մասնագիտական տեքստի կառուցվածքը. տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգարքի անցկացման ձևը.

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004.
2. Хавронина С.А., Широченская А.И. Русский язык в упражнениях. М., изд-во «Русский язык», 2005.

0305/B09	Ռուսաց լեզու-3	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
3-րդ կիսամյակ	Հանրագումարային քննություն	
Դասընթացի նպատակն է՝ զարգացնելով ուսանողի լեզվահան հմտությունները՝ ձևավորել մասնագիտական լեզվի և մասնագիտական գրականությունից ազատ օգտվելու իմացություն և կարողություն:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
Կտիրապետի մասնագիտական լեզվի տերմինաբանական համակարգին		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
- մեկնաբանելու և վերարտադրելու մասնագիտական տեքստեր, - ինքնուրույն կազմելու կապակցված տեքստ՝ մասնագիտական թեմայով, - կազմելու զեկույցներ և ռեֆերատներ՝ մասնագիտական թեմաներով,		

• թարգմանելու տարբեր բարդության մասնագիտական տեքստեր: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • Հաղորդակցվելու ռուսական մշակույթի ստեղծագործություններին, • ինքնուրույն կատարելու ռուսերենի և այլ ուսումնասիրված լեզուների համակարգերի գուգադրական վերլուծություն, • մասնակցելու լեզվական նյութին առնչվող քննարկումներին.
<i>Համատոտ բովանդակությունը</i> Ոճաբանություն. լեզվի գիտական ոճ, գիտական ոճին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքներ, գիտական կապակցված տեքստի կառուցման միջոցներ՝ բառային, ձևաբանական և շարահյուսական: Ուղղագրություն. ուղղագրության հիմնական կանոնները: Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրներ: Գիտական զեկույցների և մասնագիտական ռեֆերատների կառուցման հիմնական սկզբունքներ:
<i>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</i> <i>Քննության անցկացման ձևը.</i> Քննությունը բանավոր է՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց. 1-ին և 2-րդ հարցերը՝ 6-ական միավոր, 3-րդ հարցը՝ /մասնագիտական տեքստի թարգմանություն հայերենից ռուսերեն/՝ 8 միավոր:
<i>Հիմնական գրականության ցանկը</i> 1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004 2. Хавронина С.А., Широценская А.И. Русский язык в упражнениях. М., изд-во «Русский язык», 2005.

0301/B01	Հայոց պատմության հիմնահարցեր -1	2 կրեդիտ
2 ժամ	24/8/0	
I կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի առաջին մասի դասավանդումը նպատակ ունի ծանոթացնելու ուսանողին հայոց պատմության հին շրջանի և միջնադարի պատմությանը, Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրությանը և		

սեր առաջացնելու մեր ժողովրդի բազմադարյան պատմության և նրա հերոսական անցյալի նկատմամբ՝ շեշտը դնելով հայոց պետականության պատմության ամբողջական լուսաբանման վրա:
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և խմացություն</i> • կիմանա հայոց հին ու միջնադարյան պատմությունը, • յուրացրած կլինի հայոց պետականությունների պատմությունը: <i>Ունակ կլինի.</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> • քննադատական վերաբերմունք հանդես բերելու հայոց պատմության հին ու միջին շրջանի կարևորագույն իրադարձությունների, ✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i> • ստեղծագործաբար կիրառելու ու զարգացնելու ունեցած գիտելիքները, • վերլուծելու փաստերը և հետևություններ անելու, • զեկուցումներ պատրաստելու ու գիտական բանավեճեր վարելու:
<i>Համառոտ բովանդակությունը</i> Հայկական բնաշխարհը: Վարչական բաժանումները: Հայաստանը հնագույն շրջանում: Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը (Ք.ա. IX-VIդդ.): Համահայկական պետության ստեղծումը (Երվանդունիների թագավորությունը): Մեծ Հայքի պետության վերելքը (Արտաշեսյանների թագավորությունը): Արշակունիների թագավորությունը (I-Vդդ.): Հայաստանը վաղ միջնադարում: Հայաստանը զարգացած միջնադարում: Հայաստանը ուշ միջնադարում:
<i>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</i> Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր հարցման ձևով: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:
<i>Հիմնական գրականության ցանկը</i> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, խմբ. Ս. Տ. Մելիք-Բախշյան, Երևան, 1975: 2. Դանիելյան Է., Մելքոնյան Ա., Հայոց պատմություն /հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը/, Երևան, 2008: 3. Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱ հրատ., Երևան, 1971:

4. Հայ ժողովրդի պատմության քրեատմատիա, Երևան, 1981:
5. Հակոբյան Թ., Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն, Երևան, 1984:
6. Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա., Ստեփանյան Խ., Հովհաննիսյան Է., Հայոց պատմություն, Երևան, 2009:

0301/B02	Հայոց պատմության հիմնահարցեր -2	2 կրեդիտ
2 ժամ	24/8/0	
II կիսամյակ	Հանրագումարային քննություն	
Դասընթացի երկրորդ մասի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին մատուցելու հայոց պատմության նոր և նորագույն շրջանը: Դասավանդման ընթացքում շեշտը դրվում է ազգային-ազատագրական շարժումների և Հայաստանի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ Հանրապետությունների պատմության վերլուծության վրա:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • Ծանոթ կլինի հայ ժողովրդի նոր և նորագույն պատմությանը: <i>Ունակ կլինի.</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> • վերլուծելու հայ ազգային-ազատագրական շարժման կարևորագույն իրադարձությունները, Հայաստանի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ Հանրապետությունների պատմությունը և դասեր քաղելու անցյալի սխալներից, • գիտելիքները լայնորեն օգտագործելու իր աշխատանքային, հատկապես կրթական գործընթացներում: ✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i> • ստեղծագործաբար կիրառելու ու զարգացնելու ունեցած գիտելիքները, • վերլուծելու փաստերը և հետևություններ անելու, • գեկուցումներ պատրաստելու ու գիտական բանավեճեր վարելու:		
Համառոտ բովանդակությունը Հայ ազատագրական շարժումները 17-18-րդ դդ.: Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: Հայկական հարցի ծագումը և բո-		

վանդակությունը: Հայ ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը (1870-ական թթ. - 20-րդ դ. սկիզբ): Ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները: Հայ քաղաքական կուսակցությունների ձևավորումը: Ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը: Արևմտահայության Մեծ եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: 1917թ. Փետրվարյան հեղափոխությունը և Հայաստանը: 1917թ Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը և Հայաստանը: Հայաստանի առաջին հանրապետությունը (1918 -1920 թթ.): Խորհրդային Հայաստանը (1920-1991 թթ.): Հայաստանի երրորդ հանրապետությունը (1991-2000 թթ.): Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Հանրագումարային քննությունը անցկացվում է բանավոր:
Հարցատոմսը պարունակում է երեք հարց՝ 7,7,6 միավոր արժեքով:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Հայ ժողովրդի պատմություն, խմբ. Ս. Ս. Մելիք-Բախշյան, Երևան, 1975:
2. Դանիելյան Է., Մելքոնյան Ա., Հայոց պատմություն /հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը/, Երևան, 2008:
3. Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱ հրատ., Երևան, 1971:
4. Հայ ժողովրդի պատմության քրեատոմատիա, Երևան, 1981:
5. Հակոբյան Թ., Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն, Երևան, 1984:
6. Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա., Ստեփանյան Խ., Հովհաննիսյան Է., Հայոց պատմություն, *Երևան, 2009*:

0301/B05	Փիլիսոփայության հիմունքներ	4 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	48/16	
3-րդ, 4-րդ կիսամյակներ	Հանրագումարային քննություն	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողին ներկայացնել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացքով զինված մարդ:		

ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված մարդուն և մասնագետին:

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա

Գիտելիք և իմացություն

- կիմանա աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի մասին փիլիսոփայական հայեցակարգերի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները.
- կհասկանա ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքի և հավատի, ռացիոնալի և իռացիոնալի սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը.

Ունակ կլինի.

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- վերլուծելու և ամբողջական պատկերացում կազմելու արդի քաղաքակրթական, քաղաքական-մշակութային և մարդաբանական պատկերացումների, տեխնածին քաղաքակրթության գլոբալ հիմնախնդիրների մասին:

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- կատարելու սոցիալ-փիլիսոփայական ընդհանրացումներ և կիրառելու համապատասխան մեթոդներ.
- իմաստավորելու աշխարհի գիտական պատկերը և մարդու կոչումն ու կյանքի իմաստը:

Համառոտ բովանդակությունը

Փիլիսոփայության առարկան: Կեցություն և մատերիա: Դիալեկտիկա: Բնություն: Մարդ և պրակտիկա: Գիտակցություն և ճանաչողություն: Գիտություն: Հասարակություն: Մշակույթ: Անձ: Ապագա:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.

Բանավոր քննություն՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է 4 հարց:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Երևան, 2004:
2. Բրուսյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, հ.1., Երևան, 1987:
3. Բրուսյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, հ.2., Երևան, 1987:
4. Գաբիելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Երևան, 1976:
5. Հակոբյան Ս., Փիլիսոփայության հիմունքներ, Երևան, 1994:

0305/B04.	Անգլերեն լեզու-1	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների լեզվական գիտելիքները և հաղորդակցական կարողությունները լեզվախոսքային բոլոր ոլորտներում (ունկնդրել, կարդալ, խոսել, գրել):		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> - Հարուստ բառապաշարի, քերականության հատուկ բարդություն ունեցող երևույթների իմացություն: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • Կառուցելու անգլերեն բանավոր և գրավոր խոսք: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • վերարտադրելու անգլերեն տեքստեր, ազատ հաղորդակցվելու անգլերենով՝ բանավոր և գրավոր ընդհանուր բնույթի տարբեր թեմաների շուրջ:		
Համատուտ բովանդակությունը Արտասանություն, ուղղախոսություն. անգլերենի հնչյունական համակարգի ընդհանուր բնութագիրը, հնչյունների և հնչյւթների արտասանական առանձնահատկությունները, նախադասության հնչեքանգը: Բառապաշար, բառակազմություն. հիմնական բառակազմական միջոցներ (ածանցում, բառաբարդում, փոխակարգում): Քերականություն. խոսքի մասերի քերականական կարգերը, նախադասության շարադասությունը (ուղիղ և շրջուն): Առաջարկվող թեմաներ. «Ընտանիք», «Ընտանեկան հարաբերություններ և ավանդույթներ», «Իմ հետաքրքրությունները», «Ճանապարհորդություն», «Երազանքներ», «Իմ ապագա մասնագիտությունը», «Շրջակա միջավայրը և նրա պահպանումը», «Հանրամշակութային երևույթներ» և այլն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:		
Հիմնական գրականության ցանկը 1. S. Evinyan, S. Abrahamyan, E. Temrazyan, <English for Tourists and Travellers>, Yerevan, 2011. 2. Swan M., Practical English Usage. Oxford: Oxford University Press,		

2005.

3. Цветкова И.В., <Английский язык> /Тоники и тексты/, Москва, 2000.

0305/B05.	Անգլերեն լեզու-2	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
2-րդ կիսամյակ	Մտուցարք	
Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների լեզվական գիտելիքները և հաղորդակցական կարողությունները լեզվախոսքային բոլոր ոլորտներում՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով ընդհանուր մասնագիտական բառապաշարին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • կունենա անգլերեն բանավոր և գրավոր խոսք կազմելու հմտություններ: • կտիրապետի տվյալ մասնագիտության տերմինաբանական համակարգին: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • համակարգելու նախորդ փուլում յուրացրած քերականական նյութը՝ հիմնվելով հաղորդակցական սկզբունքի վրա: • ընկալելու ունկնդրած/կարդացած նյութի հիմնական բովանդակությունը, տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • վերարտադրելու մասնագիտական անգլերեն տեքստեր, ընկալելու լսած/կարդացած նյութի հիմնական բովանդակությունը, տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից:		
Համառոտ բովանդակությունը Ուղղախոսություն, ուղղագրություն. անգլերենի արտասանական առանձնահատկությունները, տարբեր տիպի նախադասությունների հնչերանգն ու խոսքի առոգանությունը, ուղղագրական հիմնական կանոնները: Բառապաշար, բառակազմություն. վերարտադրողական		

և ընկալողական բառապաշարի ընդլայնում: Քերականություն. նախորդ փուլում յուրացրած քերականական նյութի (անվանական և բայական կարգերի) համակարգում՝ հաղորդակցական սկզբունքի հիման վրա: Հանրամշակութային գիտելիքներ անգլախոս երկրների մշակույթի և լեզվակիր ժողովուրդների հասարակական կյանքի մասին: Մասնագիտական լեզվի տերմինաբանական համակարգ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Soars J., Soars L., New Headway. Intermediate. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press, 2009.
2. Swan M., Practical English Usage. Oxford: Oxford University Press, 2005.
4. S. Evinyan, S. Abrahamyan, E. Temrazyan, <English for Tourists and Travellers>, Yerevan, 2011.
5. Swan M., Practical English Usage. Oxford: Oxford University Press, 2005.
6. Цветкова И.В., <Английский язык> /Тоники и тексты/, Москва, 2000.

0305/B06.	Անգլերեն լեզու-3	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
3-րդ կիսամյակ	Հանրագումարային քննություն	
Դասընթացի նպատակն է նոր, առավել հազեցած բառապաշարի և գիտելիքների ձևավորումը, մասնագիտական բառապաշարի խորացված ուսումնասիրությունը և մասնագիտական գրականությունից օգտվելու հմտությունների զարգացումը՝ զուգահեռաբար խորացնելով ուսանողների լեզվական հմտությունները և հաղորդակցական կարողությունները լեզվախոսքային բոլոր ոլորտներում:		
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • կունենա անգլերեն բանավոր և գրավոր խոսք կազմելու հմտություններ: <i>Ունակ կլինի</i>		

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • հասկանալու և ամբողջապես ըմբռնելու լաված նյութի հիմնական բովանդակությունը, • արգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից անգլերեն և հակառակը, • ինքնուրույն կազմելու կապակցված տեքստ՝ մասնագիտական թեմայով: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • հաղորդակցվելու անգլերենով մասնագիտական բնույթի տարբեր թեմաների շուրջ, կատարելու գործարար նամակագրություն (համառոտագրություն, ինքնակենսագրություն /CV/, դիմում):		
Համառոտ բովանդակությունը Բառապաշար (ռեցեպտիվ և պրոդուկտիվ)՝ հոմանիշներ, հականիշներ, նոր բառակապակցություններ: Քերականություն. բայի անդեմ ձևեր, մոդալ բայերի երանգավորված իմաստները և դրանց կիրառումը բանավոր և գրավոր խոսքում, բայի կրավորական սեռը: Գործարար նամակագրություն՝ համառոտագրություն, ինքնակենսագրություն (CV), դիմում: Առաջարկվող թեմաներ՝ «Սերունդների հակասություն», «Հոգևոր և մշակութային արժեքներ», «21-րդ դար՝ նոր մարտահրավերներ», «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և նրանց դերը մեր կյանքում», «Հայրենիք և հայրենասիրություն» և այլն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Քննությունը անցկացվում է բանավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ համապատասխանաբար 7, 6 և 7 միավոր:		
Հիմնական գրականության ցանկը 1. S. Evinyan, S. Abrahamyan, E. Temrazyan, <English for Tourists and Travellers>, Yerevan, 2011. 2. Swan M., Practical English Usage. Oxford: Oxford University Press, 2005. 3. Цветкова И.В., <Английский язык> /Тоники и тексты/, Москва, 2000.		

0305/B01.	օտար լեզու -1 /ֆրանսերեն/	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
I կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է թարմացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականություն և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացած գիտելիքները հիմք են հանդիսանում հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար:

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.

Գիտելիք և իմացություն

- ֆրանսերենի արտասանական նորմերի, հնչյունական համակարգի և հնչյունական յուրահատկությունների մասին.
- կիմանա ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծել բառը և նախադասությունը:

Ունակ կլինի

✓ ***(բուն մասնագիտական կարողություններ)***

- ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները,
- ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները՝ դադար, շեշտ, հիմնական հնչերանգ, մեղեդային եզրափակում, տեմպ,

✓ ***(ընդհանրական կարողություններ)***

- ինքնուրույն կերպով կատարելու տեքստի ձևաբանական վերլուծություն,
- ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները:

Համառոտ բովանդակությունը.

Ռիթմիկ խմբեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. Հատուկ և հասարակ գոյական: Գոյականի սեռը, թիվը: Մեռի արտահայտությունը հոդերի և ածանցների միջոցով: Որոշյալ և անորոշ հոդ: Մասնական հոդը որպես անորոշ քանակ արտահայտելու միջոց: Միաձուլված հոդ: Հոդը չօգտագործելու դեպքերը: Յուրացական, ստացական, հարցական և բացականչական, անորոշ ածականներ: Ածականի համաձայնությունը գոյականի հետ: Քանակական և դասական թվական: Քանակական թվականի գործածությունը: Անձնական անշեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական շեշտված դերանուններ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:

Հիմնական գրականության ցանկը.

1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва 2008.
2. M. Grnçoire, Od. Thinvenaz «Grammaire progressive du françaist (Niveau dñbutant).
3. Cl. Miquel, «Communication progressive du françaist (Niveau dñbutant).

0304/B10.	օտար լեզու -2 /ֆրանսերեն/	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է խորացնել և զարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները, ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ:		
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • կիմանա ճիշտ արտասանել ֆրանսերենի հնչյունները, ճիշտ արտասանությամբ ձևակերպել նախադասությունը: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> • լսելով հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ), գրույց վարելու անցած թեմաներով: ✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i> • ինքնուրույն կերպով կատարելու տեքստի շարահյուսական վերլուծություն. • ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր:		
<i>Համառոտ բովանդակությունը.</i> Գոյական անուն, միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ. Les funeraillles, les entrailles. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվի կազ-		

մությունը (des cour- fleurs, des casse-croute և այլն): Ածականի իմաստի փոփոխությունը՝ կախված նրա դիրքից՝ un homme grand-un grand homme. Անորոշ դերանվանական ածականներ: Հարաբերական դերանուններ, դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ՝ qui, que, dont, ou, le quel և այլն (դասակարգում): Պայմանական եղանակ, կազմությունը և գործածությունը համադաս և ստորադասական նախադասություններում: Ըղծական եղանակ: Սահմանական եղանակը ուրիշի ուղղակի խոսքում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:

Հիմնական գրականության ցանկը.

1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008.
2. M. Grn goire, Od. Thinvenaz, «Grammaire progressive du fran çaist (Niveau dոbutant).
3. Cl. Miquel, «Communication progressive du fran çaist (Niveau dոbutant).

0304/B03.	օտար լեզու -3 /ֆրանսերեն/	4 կրեդիտ
4 ժամ	0/64/0	
3-րդ կիսամյակ	Հանրագումարային քննություն	
Դասընթացի նպատակն է հանրագումարի բերել նախորդ մակարդակներում ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
կիմանա իր մասնագիտական հիմնական տերմինների նշանակությունը՝ ներառյալ երկրորդ կիսամյակում սովորած 300 միավոր տերմինոլոգիան,		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
- առանց բառարանի կարդալու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր, - առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության հասարակական-քաղաքական բովանդակությամբ		

տեքստեր: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:
Համատարբ քովանդակությունը. Գոյականների իգական սեռի կազմության տարբեր միջոցների դասակարգում քերականորեն (հոդի և այլ մասնիկների օգնությամբ), ձևաբանորեն (բառի ձևի փոփոխություն, ածանցներ), բառային (բառի տարբեր ձևեր): Երկու սեռ ունեցող գոյականներ: Եղանակավորման քերականական արտահայտությունը, ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնութագիրը՝ indicatif (սահմանական եղանակ), conditionnel (պայմանական եղանակ), subjonctif (ըղձական եղանակ), imperatif (հրամայական եղանակ): Նախդիրների համակարգային դասակարգում, տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Քննությունը անցկացվում է բանավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց: Առաջին առաջադրանքն է՝ կարդալ, թարգմանել մասնագիտական թեմայով անձանոթ տեքստը, երկրորդը՝ մեկնաբանել ծանոթ մասնագիտական տեքստը, երրորդը՝ խոսել մասնագիտական ոլորտի վերաբերյալ:
Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008. 2. M. Grnгоire, Od. Thinvenaz, «Grammaire progressive du franзais» (Niveau intermndiaire). 3. M. Djoulhakian, R. Meliksntian, A. Mouradian, «Manuel de franзais», Erevan – 2011.

0301/Բ06.	Կրոնների պատմություն	2 կրեդիտ
Շաբաթական 2 ժամ	(32/0/0)	
III կիսամյակ	Ստուգաքք	
Դասընթացի նպատակն է ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդի կրոնական ներփյակ հոսանքների ու		

դենումինացիաների վերաբերյալ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա

Գիտելիք և իմացություն

- կիմանա՝ ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական, պաշտամունքային, տոնածիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք, ինչպես նաև՝ Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները և տոնածիսական համակարգը.
- կհասկանա ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները.

Ունակ կլինի.

✓ ***(բուն մասնագիտական կարողություններ)***

- կատարելու տարբեր կրոնների ու կրոնական ուղղությունների տարբերակում և քննական արժևորում:

✓ ***(ընդհանրական կարողություններ)***

- տալ կրոնների համակարգային վերլուծության և ընդհանրացման սահմանները:

Համառոտ բովանդակությունը

Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: Բուդդայականություն, իսլամ դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ: Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: Հայ Առաքելական եկեղեցին V-IX դարերում: Հայ Առաքելական եկեղեցին X-XIV դարերում: Հայ Առաքելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: Հայ Առաքելական եկեղեցին XIX-XX դարերում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.

Ստուգումն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 3 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Ալիշան Ղ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Երևան, 2002:
2. Աստվածաշունչ:
3. Գուրան, Սոֆիա, 1929:

4. Երուանդ Վրդ. Տեր-Մինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմութիւն, հ. Ա, /Հին եկեղեցին/, Էջմիածին, 1908:
5. Религиоведение, (учеб. Под общ. Ред. М. М. Шахнович), СПб, 2007.
6. Классики мирового религиоведения. Антология. Т.1, М. 1996.
7. Մադաթիա արք. Օրմանյան, Ազապատում, հ. Ա-Գ, Երևան, 2001:
8. Քրիստոնյա Հայաստան: Հանրագիտարան, Երևան, 2002:

0202/ B01	Մշակութաբանություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
III կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութաբանության առարկայի և <<մշակույթ>> հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, մշակութային գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա մշակութային գործընթացների վրա:		
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և իմացություն.</i> • «մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումների, մշակույթի առաջացման և զարգացման տեսությունների մասին, • մշակույթի կառուցվածքի, բաղադրիչների, տիպաբանության, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունների մասին, • համաշխարհային և հայ մշակույթների պատմական զարգացումների օրինաչափությունների վերաբերյալ: <i>Ունակ կլինի.</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> • ներկայացնելու մշակույթի ընդհանրական բնութագիրը, նրա առանձին բաղադրիչներն ու դրսևորումները, • ճանաչելու և իրարից զանազանելու համաշխարհային մշակութային գործընթացի պատմական և լոկալ դրսևորումները, • հասկանալու մերօրյա մշակութային երևույթները և գործընթացները		

✓ (ընդհանրական կարողություններ) • ընկալելու սեփական մասնագիտական գործունեությունը որպես ընդհանրական մշակութային գործընթացի բաղկացուցիչ, • կիրառելու մշակույթի մասին ստացած գիտելիքները կոնկրետ մասնագիտական ոլորտում:
Համառոտ բովանդակությունը. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: Մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, գործառույթները և մեխանիզմները: Մշակութային գործընթացներ: Մշակույթը «անհատ», «բնություն», «հասարակություն», «էթնոս», «քաղաքակրթություն» կատեգորիաների համատեքստում: Համաշխարհային և հայ մշակույթների պատմական զարգացումները. մոտեցումներ, հարցադրումներ, օրինաչափություններ: Ժամանակակից մշակութային գործընթացները և գլոբալիզացիայի խնդիրը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:
Հիմնական գրականության ցանկը. 1. Սարգսյան Ա., Մշակութաբանություն, Ե., 1996: 2. Գուրնիչ Պ., Մշակութաբանություն, Ե., 2002: 3. Մելքումյան Գ., Մշակութաբանություն, Ե., 2001: 4. Հովհաննիսյան Ս., Կուլտուրան և բնությունը, Ե., 1996: 5. Арутюнов С. А., Рыжакова С. И., Культурная антропология, М., 2004.

0301/B03.	Քաղաքագիտություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
IV կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և գաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաներին ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրույթին, ձևավորել քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ:		

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.

Գիտելիք և իմացություն

- քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակություն ունեցող հիմնահարցերի մասին.
- կունենա քաղաքագիտական վերլուծություններ կատարելու բավարար ունակություններ.

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- կողմնորոշվելու գործնական քաղաքականության հիմնահարցերի մեկնաբանման հարցերում.

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- պատկերացում կազմելու քաղաքագիտության առարկայական տիրույթի ու մեթոդաբանության մասին.

Համառոտ բովանդակություն

Քաղաքագիտության ինստիտուցիոնալ կայացման գործընթացը: Քաղաքականությունը որպես սոցիալական երևույթ. բնորոշ գծերն ու առանձնահատկությունները: Քաղաքական իշխանության էությունն ու կառուցվածքը: Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: Քաղաքական գաղափարախոսություններ: Կոռուպցիան և նրա դրսևորման տեսակները, նրա դեմ պայքարի ձևերն ու մեթոդները:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Խրոպանյուկ Վ., Պետության և իրավունքի տեսություն, Երևան, 1997:
2. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Երևան, 2002:
3. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք, Երևան, 2003:

0201/B01	Տնտեսագիտություն	(2 կրեդիտ)
2 ժամ	32/0/0	

4-րդ կիսամյակ	Ստուգաթղթ
Դասընթացի նպատակն է ձևավորել տնտեսագիտության մեթոդաբանության, շուկայական տնտեսության բովանդակության, սեփականատիրական հարաբերությունների, միկրոտնտեսական և մակրոտնտեսական զարգացման օրինաչափությունների, պետական բյուջեի ու պետության տնտեսական քաղաքականության արդյունավետության բարձրացման մասին պատկերացումներ:	
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • տնտեսագիտության հիմունքների վերաբերյալ: • շուկայական տնտեսության բնույթի, կատեգորիաների, զարգացման հիմնական օրինաչափությունների մասին: <i>Ունակ կլինի.</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> • հասկանալու իր մասնագիտության շրջանակներում առաջացող տնտեսագիտական տարատեսակ խնդիրները և միջոցներ ձեռնարկելու դրանց լուծման ուղղությամբ: • վերլուծելու երկրում իրականացվող տնտեսական քաղաքականությունը և կանխատեսելու դրա հավանական ազդեցությունը իր մասնագիտական գործունեության ոլորտի վրա: ✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i> • վերլուծելու առկա խնդիրները և առաջարկելու դրանց լուծման եղանակները:	
Համատեղ բովանդակությունը Տնտեսագիտության առարկան և մեթոդները: Տնտեսական զարգացման ընդհանուր խնդիրները: Տնտեսության շուկայական համակարգը և եկամտի շրջապտույտը: Անհատական շուկաների վերլուծությունը, պահանջարկ և առաջարկ: Սպառողի վարքի տեսություն: Արտադրության ծախսերը: Շուկայի կառուցվածքը և գնի ու արտադրության ծավալի որոշումը: Ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների տիպերը և տեսակները: Ռեսուրսների գների ձևավորումը: Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ: Ազգային հաշիվների համակարգը: Մակրոտնտեսական կայունություն և տատանումներ: Մակրոտնտեսական վերլուծություն: Փողը և բանկային համակարգը. դրամավարկային քաղաքականություն: Պետական բյուջեն և ֆիսկալ քաղաքականությունը: Տնտեսական աճ: Միջազգային առևտրի տեսու-	

յուն: Միջազգային տնտեսական գործակցություն: Անցումային տնտեսության հիմունքներ: Կոռուպցիայի տնտեսական պատճառները և դրա դեմ պայքարի մեթոդները անցումային տնտեսությունում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրված հարցաշարից:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Փոլ Ա. Մամուելյան, Տնտեսագիտություն, 1-ին հատոր, Երևան, 1995:
2. Ջեյմս Դ. Գոոթնի և ուրիշներ, Տնտեսագիտություն, Երևան, 1999:
3. Աղաջանյան Հ.Ի., Միկրոէկոնոմիկա, Եր., 2010 :
4. К.Р.Макконнелл, С. Л. Брю, Флин, Экономикс. 13-е издание, Москва, 1999.
5. Курс экономической теории /под ред. Сидоровича, Е. Л. Киселевой, Киров, 1995.

0101/B02	Համակարգչից օգտվելու հմտություններ	2 կրեդիտ
Շաբաթական 2 ժամ	8/24/0	
I կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգիչների, դրանց տեխնիկական, ծրագրային և ինֆորմացիոն ապահովման մասին, ինչպես նաև ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր՝ համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա		
Գիտելիք և իմացություն		
• համակարգչի կառուցվածքի և նրա աշխատանքի հիմնական սկզբունքների վերաբերյալ: • օպերացիոն համակարգից, բազմախնդրայնության, տեքստային և գրաֆիկական խմբագիրների աշխատանքների սկզբունքների տարբերության: • Windows օպերացիոն համակարգի և Word, Excel, PowerPoint ծրագրերով աշխատելու հիմնական սկզբունքների վերաբերյալ:		
Ունակ կլինի		

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • ինքնուրույն կատարելու իր թղթավարությունը (կուրսային, ավարտական աշխատանքներ, հաշվարկների կատարում, գեկուցումների համար սլայդների պատրաստում և այլն): ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները առկա խնդիրները լուծելիս:
Համառոտ բովանդակությունը Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: Օպերացիոն համակարգի հասկացություն և բազմախնդրայնության գաղափար: Windows օպերացիոն համակարգի գրաֆիկական ինտերֆեյսի հետ աշխատելու հիմնական սկզբունքները: Microsoft Word փաստաթղթի ստեղծում և ձևավորում: Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակներ: Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Դասընթացն ավարտվում է ստուգաթուղ, որն անցկացվում է համակարգչի վրա: Ուսանողին տրվում են հանձնարարություններ՝ ըստ դասընթացի ընթացքում անցած թեմաների:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Краинский И.2007.-СПБ, Питер-2008, 240с.,ил. /Серия <Популярный самоучитель>/. Эл. Книга. 2. Ю. Стоцкий, Office 2007, Питер, 2007. 3. Առաջադրանքներ՝ էլեկտրոնային կրիչով:

0103/B01	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգաթք	
Դասընթացի նպատակն է ձևավորել պատկերացում էկոլոգիա գիտության տեսական հիմնահարցերի, բնապահպանության առկա խնդիրների և հիմնահարցերի լուծման առաջարկվող եղանակների և կիրառվող մեթոդների ու մոդելների մասին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• Էկոլոգիա գիտության հիմնական տեսական մոտեցումների, օ-		

րենքների, հարցերի վերաբերյալ: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • օգտագործելու այդ գիտելիքները բնապահպանական հարցերի լուծման ոլորտում, • կատարելու անհրաժեշտ վերլուծություն: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • վերլուծություններ կատարելու էկոլոգիական վիճակի մասին և կատարելու համապատասխան եզրակացություններ:
<i>Համատոտ բովանդակությունը</i> Էկոլոգիայի զարգացման պատմական ուղին, տեղն ու դերը մյուս գիտությունների համակարգում: Օրգանիզմներ և էկոհամակարգ: Էկոլոգիական հիմնական օրենքները և կանոնները: Էկոհամակարգի տարրերը և տրոֆիկ մակարդակները: Օրգանիզմների և միջավայրի փոխհարաբերությունը, Էկոգործոններ: Էներգիան էկոհամակարգերում: Սննդային շղթաներ: Կենսաերկրաքիմիական ցիկլեր: Մարդու էկոլոգիա: Շրջակա միջավայր: Մարդածին համակարգեր: Բնական պաշարների դասակարգումը: Գլոբալ արտադրություն և քայքայում: Շրջակա միջավայրի ոլորտների նկարագրություն: Պոպուլյացիոն էկոլոգիա: Շրջակա միջավայրի աղտոտվածության հիմնահարցերը: Գլոբալ էկոլոգիական պրոբլեմներ:
<i>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</i> Ստուգարքին տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրված հարցաշարից:
<i>Հիմնական գրականության ցանկը</i> 1. Գրիգորյան Կ.Վ. և ուրիշներ, Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր.: Զանգակ – 97, 2010: 2. Մարտիրոսյան Մ., Գրիգորյան Կ.Վ., Եսայան Ա.Հ., Բնապահպանություն և աստվածաբանություն, Վաղարշապատ, 2007. 3. Մելքոնյան Լ. Էկոլոգիայի հիմունքներ, Երևան, 2008: 4. Փիրումյան Գ.Պ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, Երևան, 2010: 5. Маврищев В.В., Основы общей экологии, Минск, 2000. 6. Демина Т.А., Экология, природопользование, охрана окружающей среды, “Аспект пресс”, М., 2000.

7. Воронцов Н.Н. и др., Эволюция органического мира, М., 2000.
8. Воронков Н.А., Основы общей экологии, “Агар”, М, 1999.
9. Гирусов Э.В. и др., Экология и экономика природопользования, М., 1998.
10. Грант В., Эволюционный процесс, “Мир”, М., 1989.
11. Бигон М. и др., Экология, “Мир”, М., 1989.
12. Одум Ю., Основы экологии, “Мир”, М., 1975.

0001/B05	Քաղաքացիական պաշտպանություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	24/8/0	
5 կիսամյակ	ստուգարք	
Դասընթացների նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ԱԻ-ում (երկրաշարժ, ջրհեղեղ, հրդեհներ, արտադրական և տրանսպորտային վթարներ, թունավոր նյութեր, ճառագայթային ախտահանում և այլն) և պատերազմական պայմաններում պաշտպանվելու ձևերին և մեթոդներին, նաև փրկարարական աշխատանքների ծավալներին, բովանդակությանը և կատարմանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> - կկարողանա ստեղծված ԱԻ-ում և պատերազմական պայմաններում ժամանակին և ճիշտ իրականացնի պաշտպանվելու ձևերն ու մեթոդները: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) - ստեղծված ԱԻ-ում և պատերազմական պայմաններում ժամանակին և ճիշտ իրականացնելու պաշտպանվելու ձևերն ու մեթոդները: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - ստեղծված ԱԻ-ում և պատերազմական պայմաններում ժամանակին և ճիշտ իրականացնելու պաշտպանվելու ձևերն ու մեթոդները:		
Համառոտ բովանդակությունը Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքը և խընդիրները: Արտակարգ իրավիճակների, նրանց բնութագրերը և կանխարգելման միջոցառումները: Բնակչության գործողությունները ա-		

հաբեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները: Բնակչության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգումը ընթանում է բանավոր՝ հարցաթերթիկներով: Հարցաթերթիկը ներառում է երեք հարց՝ երկուսը տեսական, մեկը գործնական:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Մարկարյան Ռ.Վ., Ջանջուղազյան Ն.Ա., Օհանջանյան Մ.Մ., Հարությունյան Ա.Ա., Հարությունյան Վ.Ս., Բաղդասարյան Լ.Լ., Հասրաթյան Ռ.Յ., Վարդանյան Ջ.Հ., Քաղպաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր, Երևանի համալս. հրատ., 2006:
2. Л.А.Николаев, “Основы защиты от оружия массового поражения”, Минск, “Вышэйшая школа”, 1988.
3. “Это должен знать и уметь каждый”, серия “Гражданская оборона СССР”, М., Воениздат, 1985.
4. В.М.Емельянов, В.Н.Коханов, П.А.Некрасов, “Защита населения и территорий в чрезвычайных ситуациях”, М.: Академический Проект: Трикта, 2005.

0001/B06	Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	8/24/0	
5 կիսամյակ	ստուգարք	
Դասընթացների նպատակն է ուսանողներին սովորեցնել էքստրեմալ պայմաններում (երկրաշարժ, թունավոր նյութեր, ճառագայթային ախտահարում, ոսկորների կոտրվածքներ, արյունահոսություն, շոկային իրադրություն, վնասվածքներ) մինչքննության օգնության ցուցաբերում:		

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.

Գիտելիք և իմացություն

- կկարողանա էքստրեմալ պայմաններում (երկրաշարժ, թունավոր նյութեր, ճառագայթային ախտահանում, ոսկորների կոտրվածքներ, արյունահոսություն, շոկային իրադրություն, վնասվածքներ) ցուցաբերելու առաջին և մինչքժշկական օգնություն:

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- էքստրեմալ պայմաններում (երկրաշարժ, թունավոր նյութեր, ճառագայթային ախտահանում, ոսկորների կոտրվածքներ, արյունահոսություն, շոկային իրադրություն, վնասվածքներ) ցուցաբերելու առաջին և մինչքժշկական օգնություն:

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- էքստրեմալ պայմաններում (երկրաշարժ, թունավոր նյութեր, ճառագայթային ախտահանում, ոսկորների կոտրվածքներ, արյունահոսություն, շոկային իրադրություն, վնասվածքներ) ցուցաբերել առաջին և մինչքժշկական օգնություն:

Համառոտ բովանդակությունը

Առաջին բուժօգնությունն ու մինչքժշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: Հակահամաճարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: Վնասվածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգումը ընթանում է բանավոր՝ հարցաթերթիկներով: Հարցաթերթիկը ներառում է երեք հարց՝ երկուսը տեսական, մեկը գործնական:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Առաջին օգնության հիմունքները:
2. Առաջին օգնության տարրերը: Հայկական կարմիր խաչի ընկերություն. մարդասիրության ուժը:
3. Հեղինակային խումբ, “Մինչքժշկական օգնությունը բնակչությանը արտակարգ իրավիճակներում”, ուսումնական ձեռնարկ, Երևանի համալս. հրատ., 2007:
4. Կ. Ա. Մանասյան, “Միտ-թոքային վերակենդանացման մինչքժշկական մեթոդների ուսուցումը”, ուսումնամեթոդական աշխատություն:

տանք, Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2007:

5. Ադամյան Մ.Խ., “Փոխադրական անշարժացում”, ԵՊՀ հրատարակչություն, Երևան, 2011:

6. Ուսումնական ձեռնարկ բուժքույրերի պատրաստման համար, Երևան, “Լույս” հրատ., 1983:

0102/B01	Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է հումանիտար մասնագիտություն ընտրած ուսանողների մոտ ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք ծանոթացնելով նրանց բնագիտության զարգացման պատմությանը, բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափություններին, բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:		
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և իմացություն</i> - բնագիտության զարգացման հիմնական փուլերի, բնագիտության հիմնական սկզբունքների, բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաների մասին: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> - հասկանալու բնության համակարգերի կառուցվածքի և զարգացման ընդհանուր սկզբունքները և օրինաչափությունները, ✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i> - կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ:		
<i>Համառոտ բովանդակությունը</i> Բնագիտության առարկան: Օրինաչափությունները և զարգացման հիմնական փուլերը: Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Դասական թերմոդինամիկայի և վիճակագրական ֆիզիկայի կոնցեպցիաները: Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Հարաբերականության հատուկ և ընդհանուր սկզբունքները: Միկրոաշխարհի կա-		

ռուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: Աստղերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Մոլորակների կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Քվանտային կոսմոլոգիա: Անթրոպային սկզբունք: Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: Էվոլյուցիոն կենսաբանության կոնցեպցիաները:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ստուգարքին տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրված հարցաշարից:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Գրիգորյան Կ.Վ. և ուրիշներ, Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր.: Զանգակ – 97, 2010.
2. Канке В.А., Концепции современного естествознания, М.: Логос. 2002.
3. Буданов В.Г., Мелехова О.П., Концепции современного естествознания. МГТУГА. 1998.
4. Дубнищева И.А., Концепции современного естествознания. Новосибирск, ЮКЭА: 1997.
5. Степин В.С., Кузнецова Л.И., Современная научная картина мира. М.: Наука, 1997.
6. Курдюмов С.П., Князева Е.Н., Законы эволюции и самоорганизации сложных систем. М.: Наука, 1994.
7. Миллер Т., Жизнь в окружающей среде, М.: Пангея. 1994.
8. Небел Б., Наука об окружающей среде. Как устроен мир. М.: Мир, 1993

0101/B01	Մաթեմատիկայի հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
1-ին կիսամյակ	ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մտածողության զարգացու-		

մը, վերացական մտածողության ձևավորումը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> - կտիրապետի հանրակարթական և հանրամատչելի բնույթի մաթեմատիկական որոշ հարցերի. <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) - մոդելավորելու առօրեական բնույթի որոշ խնդիրներ և լուծել: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - անհրաժեշտության դեպքում կիրառելու պարզագույն օրենքներն ու բանաձևերը մասնագիտական որոշ հարցերի հետազոտման մեջ:		
Համառոտ բովանդակությունը Բազմությունների տեսության տարրերը: Մատրիցներ և որոշիչներ: Մաթեմատիկական ինդուկցիա: Կոորդինատների մեթոդը: Ոչ էվկլիդեսյան երկրաչափություն: Մաթեմատիկական մոդելավորում: Աքսիոմային մոտեցումը մաթեմատիկայում: Հավանականությունների տեսության տարրերը: Մաթեմատիկական վիճակագրության տարրերը: Մաթեմատիկա առարկան և մաթեմատիկական լեզուն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր հարցազրույցի ձևով:		
Հիմնական գրականության ցանկը - Աթաբեկյան Վ. և ուրիշներ, Մաթեմատիկա հումանիտար մասնագիտությունների համար, ԵՊՀ, Երևան, 2004: - Тихомиров Н. Б., Шелехов А. М., Математика, Учебный курс для юристов, Москва, Юрайт, 2000.		

0302/Բ13	Գրաբար -1	4 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	64(0/64/0)	
I կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հին հայերենի՝ գրաբարի հնչյունական, բառային և ձևաբանական իրողությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. Գիտելիք և իմացություն		

• գրաբարի հնչյունական, ուղղագրական, հնչյունափոխական և բառային հատկանիշների վերաբերյալ, • գրաբարյան բնագրերը վարժ կարդալու և հասկանալու համար: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու գրաբարյան բնագրերի հնչյունաբանական, բառապաշարային վերլուծություններ: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները , պատշաճ մակարդակով պատրաստելու կուրսային աշխատանքներ:
<i>Համառոտ բովանդակություն</i> Գրաբարը որպես հայերենի զարգացման շրջան. գրաբարի ընդհանուր առանձնահատկությունները: Գրաբարի հնչյունական համակարգը. երկբարբառներ և եռաբարբառներ: Գրաբարի դերբայները: Գրաբարի խոնարհման համակարգը. սահմանական, ստորադասական և հրամայական եղանակները: Գրաբարի անկանոն բայերը: Գրաբարի պակասավոր բայերը: Պատճառական բայեր: Գրաբարի բաղադրյալ ժամանակները:
<i>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</i> 2 ընթացիկ ստուգումներ, յուրաքանչյուրը՝ 9 միավոր առավելագույն արժեքով:
<i>Հիմնական գրականության ցանկը</i> 1. Հ. Ավետիսյան, Ռ. Ղազարյան, Գրաբարի ձեռնարկ Եր. 2003: 2. Ա. Աբրահամյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր. 1977: 3. Մ. Աբեղյան, Գրաբարի քերականություն, Զ հատ., Եր.1974: 4. Պ. Շարափխանյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր. 1975: 5. Է. Մկրտչյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր. 2008: 6. Վ. Համբարձումյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր. 2004:

0302/Բ14	Գրաբար -2	4 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	64(0/64/0)	
II կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել գրաբարի բառային և ձևաբանական իրողությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		

Գիտելիք և իմացություն

- գրաբարի բառային և ձևաբանական հատկանիշների վերաբերյալ,
- հին հայերենի բնագրերը հասկանալու և թարգմանելու համար:

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- կատարելու գրաբարյան բնագրերի բառապաշարային և ձևաբանական վերլուծություններ:

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները, պատշաճ մակարդակով պատրաստելու մասնագիտական զեկուցումներ:

Համառոտ բովանդակություն

Գրաբարի անվանական հոլովումը: Հոլովները և նրանց կազմությունը. հոլովման համակարգի տարբերությունն աշխարհաբարի համեմատությամբ: Պարզ հոլովումներ. Ա, Ե, Ի, Ո, ՈՒ հոլովումներ: Խառը հոլովումներ. Ի-Ա, Ո-Ա հոլովումներ: Անկանոն հոլովումներ: Ածական անուն: Ածականների համեմատության աստիճանների կազմությունը: Թվական անուն:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

2 ընթացիկ ստուգումներ, յուրաքանչյուրը՝ 9 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Հ. Ավետիսյան, Ռ. Ղազարյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2003:
2. Ա. Աբրահամյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 1977:
3. Մ. Աբեղյան, Գրաբարի քերականություն, Զ հատ., Եր., 1974:
4. Պ. Շարաբխանյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր., 1975:
5. Է. Մկրտչյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր., 2008:
6. Վ. Համբարձումյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2004:

0302/Բ15	Գրաբար -3	4 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	64(0/64/0)	
III կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հին հայերենի՝ գրաբարի ձևաբանական և շարահյուսական իրողությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		

Գիտելիք և իմացություն - գրաբարի ձևաբանական և շարահյուսական հատկանիշների վերաբերյալ: Ունակ կլինի ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) - ունակ կլինի կատարելու գրաբարյան բնագրերի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություններ: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները , պատշաճ մակարդակով պատրաստելու մասնագիտական զեկուցումներ:		
Համառոտ բովանդակությունը Գրաբարի մակբայներն ու նրանց տեսակները: Շաղկապներ և ձայնարկություն: Հոդեր:Նախադասությունը և նրա կազմության առանձնահատկությունները: Գրաբարի նախդիրները և նախադրությունները: Հարաբերական որ գործածությունը: Հոլովների հիմնական կիրառությունները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները 2 ընթացիկ քննություն՝ յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Եզրափակիչ բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով (հարցատումը պարունակում է երեք հարց՝ 4+3+3 միավորով):		
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Հ. Ավետիսյան, Ռ. Ղազարյան,Գրաբարի ձեռնարկ, Եր. 2003: 2. Ա. Աբրահամյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր. 1977: 3. Մ. Աբեղյան, Գրաբարի քերականություն, Զ հատ., Եր.1974: 4. Պ. Շարաֆխանյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր. 1975: 5. Է. Մկրտչյան, Գրաբարի դասընթաց, Եր. 2008: 6. Վ. Համբարձումյան, Գրաբարի ձեռնարկ, Եր. 2004:		

0302/Բ03.	Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառագիտություն - 1	4 կրեդիտ
4 ժամ	32/32/0	
1 կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի հնչյունական և բառային համակարգերն իրենց տար-		

բեր հատկանիշներով, ուսուցանել տեսական գիտելիքների գործնական կիրառությունը:
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • Ժամանակակից հայերենի հնչյունների հատկանիշների ու դասակարգման սկզբունքների, բառապաշարի ընդհանուր հատկանիշների վերաբերյալ. • հնչյունափոխական առանձնահատկությունների, գրանշանների և հնչյունների փոխհարաբերության վերաբերյալ. <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու բառերի հնչյունաբանական վերլուծություններ: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • կատարելու ուղղագրական աշխատանքներ
Համատարտ բովանդակությունը Հայերենի տեղը աշխարհի լեզուների շարքում. հայերենի զարգացման փուլերը: Հայերենի հնչյունական համակարգը. այբուբենի հատկանիշները: Հնչյուն և հնչույթ. հնչույթ և գրանշան: Ձայնավորների դասակարգումը. բաղաձայնների դասակարգումը: Շեշտը հայերենում. վանկ. տողադարձ: Հնչյունափոխությունը և նրա տեսակները: Հայերենի ուղղագրության սկզբունքները. ուղղագրական բարեփոխումներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>1-ին ստուգում.</i> Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: <i>2-րդ ստուգում.</i> Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Ա. Սուքիասյան, Ժամանակակից հայոց լեզու /հնչյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն/, Եր., 1982: 2. Մ. Աբեղյան, Հայոց լեզվի տեսություն, Երկեր, Զ հատոր, Եր., 1974: 3. Ա. Մարգարյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1990, 1991 4. Գ. Ջահուկյան, Է. Աղայան, Վ. Առաքելյան, Վ. Քոսյան, Հայոց լեզու, 1-ին մաս. Ա պրակ, Եր., 1980:

5. Է. Աղայան, Լեզվաբանության ներածություն, Եր., 1974:
6. Վ. Առաքելյան, Ա. Խաչատրյան, Ս. Էլոյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հտ. 1-ին /հնչյունաբանություն և բառագիտություն/, Եր., 1979:
7. Հր. Աճառյան, Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի, հտ. 3-րդ, Եր., 1957, էջ 27/147, հտ. 6-րդ, 1976:
8. Ս. Գյուլբուդաղյան, Հայերենի ուղղագրության պատմություն, Եր., 1972:

0302/Բ04.	Ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունաբանություն և բառա- գիտություն - 2	4 կրեդիտ
4 ժամ	32/32/0	
2-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակա- կից հայերենի հնչյունական և բառային համակարգերն իրենց տար- բեր հատկանիշներով, ուսուցանել տեսական գիտելիքների գործնա- կան կիրառությունը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• ժամանակակից հայերենի բառապաշարի հատկանիշների, բա- ռերի ձևաիմաստային խմբերի դասակարգման սկզբունքների, բառակազմական օրինաչափությունների վերաբերյալ. • բառերի ստուգաբանական իմաստների, բառիմաստի պատմա- կան փոփոխությունների վերաբերյալ.		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու բառակազմական վերլուծություններ, ճիշտ կիրա- ռելու ձևաիմաստային տարբեր խմբերի բառերը:		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• կատարելու բառագիտական աշխատանքներ:		
Համառոտ բովանդակությունը		
Բառագիտություն. նրա ենթաբաժինները: Բառային մենիմաստությո- ւն և բազմիմաստություն. բառիմաստի փոփոխություն. բառերի ձևաիմաստային խմբերը: Բառապաշար. նրա հատկանիշները: Բա-		

ռապաշարի շերտերը և դրանց դասակարգումը: Բառակազմություն: Ձևույթը և նրա տեսակները: Բարդություններ, նրանց տեսակները: Դարձվածաբանություն. դարձվածային միավորների հատկանիշները և դասակարգումը: Բառարանագրություն. բառարանների տիպերը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 հարց, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: Հարցերի միավորների քայլն է 0.5:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Ա. Սուքիասյան, Ժամանակակից հայոց լեզու /հնչյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն/, Եր., 1982:
2. Մ. Աբեղյան, Հայոց լեզվի տեսություն, Երկեր, 2 հատոր, Եր., 1974:
3. Ա. Մարգարյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1990, 1991
4. Գ. Ջահուկյան, Է. Աղայան, Վ. Առաքելյան, Վ. Քոսյան, Հայոց լեզու, 1-ին մաս, Ա պրակ, Եր., 1980:
5. Է. Աղայան, Լեզվաբանության ներածություն, Եր., 1974:
6. Վ. Առաքելյան, Ա. Խաչատրյան, Ս. Էլոյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հտ. 1-ին /հնչյունաբանություն և բառագիտություն/, Եր., 1979:
7. Հր. Աճառյան, լիակատար քերականություն հայոց լեզվի, հտ. 3-րդ, Եր., 1957, էջ 27/147, հտ. 6-րդ, 1976:
8. Ս. Գյուլբուրդյան, Հայերենի ուղղագրության պատմություն, Եր., 1972:

0302/Բ05.	Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն - 1	4 կրեդիտ
4 ժամ	32/32/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի ձևաբանական համակարգը, գոյական, ածական, թվա-		

կան, դերանուն խոսքի մասերի հատկանիշները, ուսուցանել տեսական գիտելիքների գործնական կիրառությունը:
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • Ժամանակակից հայերենի ձևաբանական համակարգի հատկանիշների վերաբերյալ. • խոսքի մասերի դասակարգման սկզբունքների, քերականական կարգերի տարբերակման չափանիշների մասին. <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու ձևաբանական վերլուծություններ: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • ճիշտ կիրառելու ձևաբանական գուգաձևությունները:
Համառոտ բովանդակությունը Ձևաբանությունը՝ որպես լեզվաբանության բաժին. քերականական կարգեր. քերականական ձև, իմաստ և պաշտոն: Խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները. թեքվող և չթեքվող խոսքի մասեր: Գոյական. գոյականի թվի, հոլովի, առկայացման կարգերը. իմաստային-քերականական խմբերը: Ածական. տեսակները և նրանց հատկանիշները: Թվական. տեսակները և կազմությունը: Դերանուն. նրա տեսակները և դրանց քերականական հատկանիշները: Բայ: Բայերի կազմությունը, բայահիմքեր, դերբայներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: Որպես կանոն՝ յուրաքանչյուր ստուգում ներառում է առավելագույնը 3 հարց: Ստուգման ձևերն են. <i>1-ին ստուգում.</i> Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: <i>2-րդ ստուգում.</i> Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Մ. Ասատրյան, Ժամանակակաից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, Ա, Բ, Գ, Եր., 1970, 1973, 1977: 2. Մ. Աբեղյան, Հայոց լեզվի տեսություն, Եր. 1965: 3. Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնսպյան, Հ. Օհանյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հատոր 2, Եր., 1974:

4. Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայերենի ձևաբանություն, Եր., 2011:

0302/F06.	Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանություն - 2	4 կրեդիտ
4 ժամ	32/32/0	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի ձևաբանական համակարգը, բայ, մակբայ, շաղկապ, վերաբերական, ձայնարկություն խոսքի մասերի հատկանիշները, ուսուցանել տեսական գիտելիքների գործնական կիրառությունը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • ժամանակակից հայերենի ձևաբանական համակարգի հատկանիշների վերաբերյալ. • խոսքի մասերի դասակարգման սկզբունքների, քերականական կարգերի տարբերակման չափանիշների մասին. <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու ձևաբանական վերլուծություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • ճիշտ կիրառելու ձևաբանական գուգաձևությունները:		
Համառոտ բովանդակությունը Բայ. բայի քերականական կարգերը՝ դեմք, թիվ, ժամանակ, եղանակ, սեռ, կերպ, եղանակային ձևեր: Մակբայ. նրա տեսակները և կազմությունը: Կապ. նրա տեսակները. դասակարգման սկզբունքները: Շաղկապ. նրա տեսակները: Վերաբերական. նրա տեսակները: Ձայնարկություն. նրա տեսակները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: Եզրափակիչ քննություն Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմարը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ հա-		

մապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Մ. Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, Ա, Բ, Գ, Եր., 1970, 1973, 1977:
2. Մ. Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզու /Ձևաբանություն/, Եր., 1983:
3. Մ. Աբեղյան, Հայոց լեզվի տեսություն, Եր. 1965:
4. Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան, Հ. Օհանյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հատոր 2, Եր., 1974:
5. Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայերենի ձևաբանություն, Եր., 2011:

0302/Բ07.	Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն - 1	4 կրեդիտ
4 ժամ	32/32/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի շարահյուսական համակարգն իր տարբեր հատկանիշներով, ուսուցանել բառերի կապակցման միջոցներն ու եղանակները, պարզ նախադասության հատկանիշները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• Ժամանակակից հայերենի շարահյուսական համակարգի հատկանիշների վերաբերյալ. • Նախադասության անդամների որոշման սկզբունքների, նախադասության տարբեր տեսակների առանձնահատկությունների մասին.		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու շարահյուսական վերլուծություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • Ճիշտ կիրառելու կապակցման միջոցներն ու եղանակները:		
Համառոտ բովանդակությունը		
Շարահյուսությունը՝ որպես լեզվաբանության բաժին. շարահյուսական կաղապարներ և շարահյուսական նվազագույն միավորներ: Բա-		

ռերի կապակցման միջոցներն ու եղանակները: Բառակապակցություն. նրա դասակարգման սկզբունքները: Նախադասությունը՝ որպես լեզվական միավոր. նրա հատկանիշները. տեսակները: Նախադասության գլխավոր անդամներ: Ենթակայի արտահայտությունը: Ստորոգյալի արտահայտությունը. տեսակները: Գոյականական անդամի լրացումներ: Բայական անդամի լրացումներ: Բազմակի անդամներ: Դերբայական դարձված: Պարզ նախադասության շարադասությունը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

2-րդ ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Մ. Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզու /շարահյուսություն/, Եր., 1987:
2. Մ. Աբեղյան, Հայոց լեզվի տեսություն, Եր. 1965:
3. Ա. Պապոյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2002:
4. Գ. Գաբեգիսյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1991:
5. Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարադասությունը և նրա ուսուցումը, /պարզ և բարդ նախադասություններ/, Եր., 1982:
6. Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան, Հ. Օհանյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ. 3, Շարահյուսություն, Եր., 1976:
7. Ս. Գյուլբուրադյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, /շարահյուսություն/, Եր., 1988:
8. Գ. Սևակ, Ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթաց, Եր., 2009:

0302/Բ08.	Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն - 2	4 կրեդիտ
4 ժամ	24/24/0	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակա-		

կից հայերենի շարահյուսական համակարգն իր տարբեր հատկանիշներով, ուսուցանել բարդ նախադասության բաղադրիչների կապակցման միջոցներն ու եղանակները, բարդ նախադասության հատկանիշները:
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • Ժամանակակից հայերենի շարահյուսական համակարգի հատկանիշների մասին. • Բարդ նախադասության կառուցվածքային տեսակների որոշման սկզբունքների, բաղադրիչ նախադասությունների շարահյուսական գործառույթների վերաբերյալ. <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու շարահյուսական վերլուծություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • որոշելու ստորադաս նախադասությունների շարահյուսական գործառույթները:
<i>Համառոտ բովանդակությունը</i> Բարդ նախադասությունը՝ որպես լեզվական միավոր. նրա հատկանիշները: Համադասություն և ստորադասություն: Բարդ նախադասության բաղադրիչների կապակցման միջոցներն ու եղանակները: Բարդ համադասական նախադասությունը՝ որպես լեզվական միավոր. նրա հատկանիշները: Բարդ ստորադասական նախադասությունը՝ որպես լեզվական միավոր. նրա հատկանիշները: Ենթակա և ստորոգելի ստորադաս նախադասություններ: Գոյականական անդամի լրացում երկրորդական նախադասություններ: Բայական անդամի լրացում երկրորդական նախադասություններ: Բազմաբարդ նախադասություններ: Ուղղակի և անուղղակի խոսք: Փոխակերպում: Կետադրություն:
<i>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</i> <i>Ընթացիկ քննություններ</i> Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 հարց, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: <i>Եզրափակիչ քննություն</i> Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն ար-

Ժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Մ. Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզու /շարահյուսություն/, Եր., 1987:
2. Մ. Աբեղյան, Հայոց լեզվի տեսություն, Եր. 1965:
3. Ա. Պապոյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2002:
4. Գ. Գաբեգիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1991:
5. Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարադասությունը և նրա ուսուցումը, /պարզ և բարդ նախադասություններ/, Եր., 1982:
6. Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան, Հ. Օհանյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ. 3, Շարահյուսություն, Եր., 1976:
7. Ս. Գյուլբուրադյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, /շարահյուսություն/, Եր., 1988:
8. Գ. Սևակ, Ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթաց, Եր., 2009:

0302/Բ12.	Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա	2 կրեդիտ
2 ժամ	16/16/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայոց լեզվի դասավանդման առանձնահատկությունները հանրակրթական դպրոցում, ծանոթացնել ուսուցման նոր մեթոդների կիրառմանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• հանրակրթական դպրոցում հայոց լեզվի ուսուցման առանձնահատկությունների վերաբերյալ. • տեսական նյութի մատուցման ձևերի իմացություն.		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• հանրակրթական դպրոցում դասավանդելու հայոց լեզու:		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• ճիշտ կիրառելու ուսուցման մեթոդները		
Համառոտ բովանդակությունը		

Հայոց լեզվի մեթոդիկան՝ որպես գիտաճյուղ. ուսուցման մեթոդներ. ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: Ծրագրեր, ուսումնական պլաններ, դասագրքեր: Հնչյունաբանության ուսուցումը: Բառագիտության ուսուցումը: Ձևաբանության ուսուցումը: Շարահյուսության ուսուցումը: Գրավոր աշխատանքների տեսակները: Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: Որպես կանոն՝ յուրաքանչյուր ստուգում ներառում է առավելագույնը 3 հարց: Ստուգման ձևերն են. 1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: Հիմնական գրականության ցանկը 1. Ս. Գյուլբուդաղյան, Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա, Եր., 1978 2. Ա. Ղարիբյան, Հայոց լեզվի մեթոդիկա, Եր., 1958: 3. Ս. Գյուլբուդաղյան, Ակնարկներ հայոց լեզվի մեթոդիկայի, Եր., 1970: 4. Պ. Բեդիրյան, Մայրենիի ուսուցման հարցեր, Եր., 1982:
--

0302/Բ16.	Արևմտահայերեն	4 կրեդիտ
4 ժամ	32/16/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել արևմտահայերենի հնչյունական, բառապաշարային, ձևաբանական և շարահյուսական առանձնահատկությունները, արևելահայերենի և արևմտահայերենի միջև եղած տարբերությունները և նմանությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• արևմտահայերենի ձևավորման, հնչյունական, բառային և քերականական հատկանիշների վերաբերյալ. • արևմտահայերենի ու արևելահայերենի միջև եղած տարբերությունների ու նմանությունների մասին.		
<i>Ունակ կլինի</i>		

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • հասկանալու և վերլուծելու արևմտահայերեն տեքստեր, հաղորդակցվելու արևմտահայերենով: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • կատարելու լեզվական վերլուծություններ.
Համառոտ բովանդակությունը Հայերենի զարգացման փուլերը. Աշխարհաբարի կազմավորումը, գրապայքար. արևմտահայերենի ձևավորումը: Արևմտահայերենի հնչյունական համակարգը, ուղղագրություն, բաղաձայնական համակարգի արտասանական առանձնահատկությունները. հնչյունափոխություն: Արևմտահայերենի և արևելահայերենի բառապաշարային ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Դարձվածային միավորներ: Արևմտահայերենի և արևելահայերենի ձևաբանական համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Արևմտահայերենի և արևելահայերենի շարահյուսական համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: Ստուգման ձևերն են. 1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Աճառյան Հ., Հայոց լեզվի պատմություն, II մաս, Երևան, 1951: 2. Այտընյան Ա., Քննական քերականություն աշխարհաբար կամ արդիի հայերեն լեզվի, Երևան, 1987: 3. Ավետիսյան Յու., Արևելահայերենի և արևմտահայերենի զուգադրական քերականություն, Երևան, 2007: 4. Սաքապետոյան Ռ., Արևելահայերենի և արևմտահայերենի բառապաշարային առանձնահատկությունները, Երևան, 2004: 5. Սաքապետոյան Ռ., Արևմտահայերեն – արևելահայերեն նոր բառարան, Երևան, 2011: 6. Սարգսյան Ա, Արևելահայ և արևմտահայ գրական լեզուներ, Եր., 1985:

0302/Բ09.	Հայոց լեզվի ոճագիտություն	5 կրեդիտ
4 ժամ	32/32/0	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայոց լեզվի ոճաբանական համակարգը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • հայոց լեզվի ոճական համակարգի առանձնահատկությունների մասին. • հնչյունական, բառային և քերականական իրողությունների ոճական կիրառությունների առանձնահատկությունների վերաբերյալ. <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու ոճաբանական վերլուծություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • Բացահայտելու ոճական միջոցների կիրառական առանձնահատկությունները:		
Համառոտ բովանդակությունը Ոճագիտությունը որպես գիտաճյուղ, ոճույթի ըմբռնումը: Իրադրական և գործառական ոճեր, նրանց տեսակները: Հնչյունաբանական ոճագիտություն: Բառագիտական ոճագիտություն: Ձևաբանական ոճագիտություն: Շարահյուսական ոճագիտություն: Լեզվի պատկերավորման միջոցները: Լեզվի արտահայտչական միջոցները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները <i>Ընթացիկ քննություններ</i> Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: <i>Եզրափակիչ քննություն</i> Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:		
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Պ. Պողոսյան, Խոսքի մշակույթի և ոճագիտության հիմունքներ, 2 հատորով, Երևան, 1990, 1991:		

2. Ս. Մելքոնյան, Ակնարկներ հայոց լեզվի ոճաբանության, Երևան, 1987:
3. Լ. Կ. Եզեկյան, Ոճագիտություն, Երևան, 2002:
4. Ա. Մարության, Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր., 2000:
5. Խ. Բաղիկյան, Դարձվածային ոճագիտություն, Եր., 2002:

0302/F1O	Հայոց լեզվի պատմություն-1	4 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	64(64/0/0)	
VII կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայոց լեզվի պատմության, լեզվի ծագման վերաբերյալ եղած տեսությունները, հայերենի հնչյունային, բառային համակարգերի պատմական զարգացումը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
Հայերենի ծագման վերաբերյալ եղած տեսությունների, հնչյունական և բառապաշարային համակարգերի պատմական զարգացման վերաբերյալ:		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i>		
հասկանալու ժամանակակից հայերենի լեզվական տարբեր իրողությունների ծագումը, պատմական զարգացումը, պարզաբանելու լեզվական շատ իրողությունների ծագումնաբանությունը.		
✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i>		
պատշաճ մակարդակով կատարելու գիտահետազոտական աշխատանք՝ տեսական խնդիրների շուրջ:		
<i>Համառոտ բովանդակությունը</i>		
Հայոց լեզվի պատմությունը որպես գիտաճյուղ. լեզվի ուսումնասիրության աղբյուրները: Հայերենի պատմական զարգացման փուլերի ստորաբաժանումը և դրա վերաբերյալ կարծիքները: Լեզուների ծագման վերաբերյալ տեսությունները: Հայերենի հնչյունական համակարգի պատմական զարգացումը: Հայերենի բառապաշարի պատմական զարգացումը:		

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

2 ընթացիկ ստուգում՝ յուրաքանչյուրը 9 միավոր առավելագույն արժեքով:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

2-րդ ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Հր. Աճառյան, Հայոց լեզվի պատմություն, մաս 1-ին, Եր., 1940, մաս 2-րդ, 1951:
2. Ս. Ղազարյան, Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Եր., 1981:
3. Գ. Զահուկյան, Հայոց լեզվի պատմության նախագրային շրջան, Եր., 1987:
4. Ռ. Ղազարյան, Հ. Ավետիսյան, Հայոց լեզվի պատմության գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Եր., 1989:
5. Ա. Այտընյան, Քննական քերականություն, Եր., 1987:
6. Ռ. Իշխանյան, Նոր գրական հայերենը 17-18-րդ դդ., Եր., 1979:
7. Գ. Ղափանցյան, Հայոց լեզվի պատմություն, Եր., 1966:
8. Էդ. Աղայան, Գրաբարի քերականություն, Եր., 1964:

0302/F11.	Հայոց լեզվի պատմություն-2	4 կրեդիտ
Շաբաթական 8 ժամ	(32/32/0)	
VIII կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայոց լեզվի պատմության, լեզվի ծագման վերաբերյալ եղած տեսությունները, հայերենի ձևաբանական և շարահյուսական համկարգերի պատմական զարգացումը:		
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i>		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• հայերենի ծագման մասին եղած տեսությունների, ձևաբանական և շարահյուսական համկարգերի պատմական զարգացման վերաբերյալ, • պարզաբանելու ձևաբանական և շարահյուսական շատ իրո-		

դությունների ծագումնաբանությունը: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • հասկանալու ժամանակակից հայերենի լեզվական տարբեր իրողությունների ծագումը և պատմական զարգացումը. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • պատշաճ մակարդակով կատարելու գիտական հետազոտություն, գրելու կուրսային աշխատանքներ, պատրաստելու զեկումներ:
Համառոտ բովանդակություն Հայերենի հնչյունական համակարգի պատմական զարգացումը: Հայերենի ձևաբանական համակարգի պատմական զարգացումը: Հոլովման համակարգի պատմական զարգացումը: Բայ: Հայերենի դերբայները և նրանց պատմական զարգացումը: Խոնարհման համակարգի պատմական զարգացումը: Շարահյուսական համակարգի պատմական զարգացումը: Կապակցման միջոցներ և եղանակներ: Համաձայնություն: Կառավարում /խնդրառություն/: Առդրություն: Շարադասություն: Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ. պարզ և բարդ նախադասություններ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: Եզրափակիչ բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով (հարցատոմսը պարունակում է երեք հարց՝ 4+3+3 միավորով):
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Հր. Աճառյան, Հայոց լեզվի պատմություն, մաս 1-ին, Եր., 1940, մաս 2-րդ 1951: 2. Ս. Ղազարյան, Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Եր., 1981: 3. Գ. Ջահուկյան, Հայոց լեզվի պատմություն /նախագրային շրջան/, Եր., 1987: 4. Ռ. Ղազարյան, Հ. Ավետիսյան, Հայոց լեզվի պատմության գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Եր., 1989: 5. Ա. Այտընյան, Քննական քերականություն, Եր., 1987: 6. Ռ. Իշխանյան, Նոր գրական հայերենը 17-18-րդ դդ., Եր., 1979: 7. Գ. Ղափանցյան, Հայոց լեզվի պատմություն, Եր., 1966: 8. Էդ. Աղայան, Գրաբարի քերականություն, Եր., 1964:

0302/Բ55	Բարբառագիտության հիմունքներ	2 կրեդիտ
Շաբաթական 2 ժամ	32(24/8/0)	
IV կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայոց լեզվի բարբառները, դրանց դասակարգման սկզբունքները, բարբառների հնչյունական, բառային, ձևաբանական և շարահյուսական համակարգերի առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
բարբառների դասակարգման մասին եղած տեսությունների վերաբերյալ, բարբառների ուսումնասիրման մեթոդների վերաբերյալ.		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
հասկանալու հայերենի բարբառների հնչյունական, բառային և քերականական հատկանիշները.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները, տարբերակելու բարբառը, ենթաբարբառը, խոսվածքը:		
Համառոտ բովանդակությունը		
Բարբառագիտությունը՝ որպես գիտաճյուղ: Բարբառների դասակարգման վերաբերյալ եղած տեսությունները: Բարբառների հնչյունական համակարգերը: Բարբառների բառային համակարգերը: Բարբառների ձևաբանական համակարգերի տարբերությունները. սահմանական ներկան՝ որպես բարբառների ճյուղերի տարբերակման հիմք. ՈԻՄ, ԿԸ, ԵԼ ճյուղերի բարբառներ: Տարբեր ճյուղերի բարբառների ձևաբանական և շարահյուսական տարբերությունները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:		
Եզրափակիչ բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով (հարցատոմսը պարունակում է երեք հարց՝ 4+3+3 միավորով):		
Հիմնական գրականության ցանկը		
1. Հր. Աճառյան, Հայ բարբառագիտություն, Մոսկվա – Նոր – Նա-		

խիջևան, 1911:

2. Ա. Գրիգորյան, Հայ բարբառագիտության դասընթաց, Եր., 1957:
3. Ա. Ղարիբյան, Հայ բարբառագիտություն, Եր. 1953:
4. Գ. Ջահուկյան, Հայ բարբառագիտության ներածություն Եր. 1973:
5. Մ. Ասատրյան, Հայ բարբառագիտության գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, 1985:
6. Ռ. Սաղաթեյան, Բարբառային բառաշերտը արդի գրական արևելահայերենում, Եր., 2011:

0302/B09	Լեզվաբանության հիմունքներ	4 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	64(48/16/0)	
2-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել լեզվաբանական ընդհանուր կարգերը, աշխարհի լեզուների հնչյունական, բառային, ձևաբանական և շարահյուսական համակարգերի ընդհանուր առանձնահատկությունները, աշխարհի լեզուներն ու նրանց բաշխումը լեզվաընտանիքներում:		
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • լեզվական ընդհանուր կարգերի վերաբերյալ, • լեզուների դասակարգման տարբեր սկզբունքների ու համակարգերի, կարևոր լեզվաընտանիքների ու ճյուղերի, լեզուների ձևաբանական տիպերի, լեզուների պատմահամեմատական և տիպաբանական քննության հիմնական մեթոդների մասին: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> • տարբերակելու ցեղակից և ոչ ցեղակից լեզուների նմանություններն ու տարբերությունները. • տարբերակելու տարբեր լեզվաընտանիքների պատկանող լեզուները: ✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i> • ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները, պատշաճ մակարդակով պատրաստելու կուրսային աշխատանքներ, մասնագիտական զեկուցումներ, հրապարակումներ:		

Համառոտ բովանդակություն

Լեզվի բնութագիրը. լեզվի բնորոշումը. լեզվի գոյության ձևերը: Լեզուների հնչյունական համակարգերի նմանություններն ու տարբերությունները. գրային համակարգեր: Լեզուների բառային համակարգերը: Լեզուների ձևաբանական համակարգերը: Լեզուների շարահյուսական համակարգերը: Լեզվի ծագումը: Աշխարհի լեզուների դասակարգումը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր ատավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ բանավոր քննություն հարցատոմսերով՝ 10 միավոր ատավելագույն արժեքով (հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 4+3+3 միավորով: Միավորների քայլը 0.5 է):

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Է. Բ. Աղայան, Լեզվաբանության հիմունքներ, Եր., 1987:
2. Լ. Խաչատրյան, Լեզվաբանության ներածություն, Եր., 2008:
3. Հ. Չ. Պետրոսյան, Հայերենագիտական բառարան, Եր., 1990:
4. Кодухов В.И., Введение в языкознание, М. 1973.
5. 4. Маслов Ю.С., Введение в языкознание, М. 1982.
6. Реформатский А.А., Введение в языкознание, М.1976.
7. Истрин И.А., Возникновение и развитие письма, М. 1965.
8. 7. Фолсом Ф., Книга о языке, М. 1974.

0302/B17	Ընդհանուր լեզվաբանություն	5 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	64(48/16/0)	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել լեզվաբանական ուղղությունները, ուսումնասիրման մեթոդները, լեզվահոգեբանական յուրահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• լեզվաբանության ուսումնասիրման մեթոդների և ուղղությունների վերաբերյալ,		

- ուսումնասիրման տարբեր եղանակների դրական և բացասական կողմերի, լեզուների կառուցվածքային առանձնահատկությունների մասին:

Ունակ կլինի

- Տարբերակելու լեզվական կարգերը.
- վերլուծելու լեզվաբանական տարբեր ուսմունքներով կատարված ուսումնասիրությունները.
- ✓ (ընդհանրական կարողություններ)
- ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները, պատշաճ մակարդակով պատրաստելու մասնագիտական զեկուցումներ, հրապարակումներ, մագիստրոսական ատենախոսություն:

Համառոտ բովանդակություն

Լեզուների ուսումնասիրման մեթոդներն ու ուղղությունները. լեզվաբանության բաժինները. լեզվի ուսումնասիրման հայեցակետերը: Լեզու և մտածողություն. լեզու և խոսք: Կառուցվածք. նորմա. կիրարկություն: Լեզվական մակարդակներ և միավորներ: Շարակարգային և հարացուցային հարաբերություններ: Հնչյուն և հնչույթ. ձևույթ. բառ: Բառակապակցություն. շարույթ. նախադասություն. կապակցման միջոցներ և եղանակներ: Տեքստ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ բանավոր քննություն հարցատոմսերով՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով (հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 4+3+3 միավորով):

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Աղայան Է. Բ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Եր., 1987:
2. Աճառյան Հ., Հայերեն արմատական բառարան, հհ. 1-4, Եր., 1971-1979:
3. Խաչատրյան Լ., Լեզվաբանության ներածություն, Եր., 2008:
4. Հյուրշման Հ., Հայագիտական ուսումնասիրություններ, Եր., 2004:
5. Զահուկյան Գ. Բ., Հայոց լեզվի պատմություն, նախագրային ժամանակաշրջան, Եր. 1978:
6. Պետրոսյան Հ. Զ., Հայերենագիտական բառարան, Եր.1990:
7. Кодухов В.И., Введение в языкознание, М., 1973.

8. Маслов Ю.С., Введение в языкознание, М., 1982.
9. Реформатский А.А., Введение в языкознание, М., 1976.
10. Истрин И.А., Возникновение и развитие письма, М., 1965.

0302Բ31.	Հայ ժողովրդի բանահյուսություն	4 կրեդիտ
4 ժամ	64(48/16/0)	
1-ին կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայ ժողովրդի բանահյուսությունը, բանահյուսական ստեղծագործությունների ժանրերը, նրանց առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
- բանահյուսության և գեղարվեստական գրականության ընդհանրությունների ու տարբերությունների մասին. - բանահյուսական ստեղծագործությունների ժանրային առանձնահատկությունների վերաբերյալ.		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
կատարելու բանահյուսական նյութերի ուսումնասիրություններ		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու բանահյուսական երկեր:		
Համառոտ բովանդակություն		
Ժողովրդական բանահյուսության առարկան. բանահյուսության տարբերակումը գրավոր գրականությունից: Հայ ժողովրդի բանահյուսությունը. ընդհանուր ակնարկ: Հայ հին առասպելները. առասպելի ժանրային առանձնահատկությունները. առասպելների հետագա մշակումները: Հայ ժողովրդական էպոսը. էպոսի ժանրային առանձնահատկությունները. էպոսի պատումները: Հայկական ժողովրդական հեքիաթները. հրաշապատում և իրապատում հեքիաթներ. ավանդազրույցներ. դրանց մշակումները: Առակ. առած. ասացվածք. հանելուկ: Հայկական ժողովրդական վիպական երգեր. հայ ժողովրդական քնարերգություն. հայ գուսանական երգեր:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
Ընթացիկ քննություններ		

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: <i>Եզրափակիչ քննություն</i> Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր: <i>Հիմնական գրականության ցանկը</i> 1. Մ. Աբեղյան, Երկեր, հ. Ա, Եր., 1966: 2. Ա. Եղիազարյան, «Սասնա ծռերի եպոսիկան, Եր., 1999թ.: 3. «Սասնա ծռերն էպոսը և համաշխարհային էպիկական ժառանգությունը, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, 2004 և 2006թթ.:

0302Բ03.	Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություն	6 կրեդիտ
6 ժամ	64/32/0	
2-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայ հին և միջնադարյան գրավոր գրականությունն իր ծագման և զարգացման սկզբնական դարերում (5–9–րդ դդ.), հայ գրականության պատմության մեջ առանձնացվող վերածննդի և ուշ միջնադարյան շրջանների (10–18–րդ դդ.) գրականությունների առանձնահատկությունները, նրանց գաղափարական տարբերությունները, այդ շրջանների հայտնի ստեղծագործողների կյանքը, ժամանակը, նրանց ստեղծագործությունները և բացահայտել դրանց առանձնահատկությունները:		
<i>Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.</i> <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • հայ հին և միջնադարյան գրականության ծագման և զարգացման պատմության /5-9-րդ դդ./, հայ միջնադարյան գրականության պատմության մեջ առանձնացվող վերածննդի և ուշ միջնադարյան շրջանների (10-18-րդ դդ.) գրականությունների առանձնահատկությունների մասին. • հայ հին և միջնադարյան գրավոր գրականության (5-9-րդ դդ.) ազգային-պատմական, գրական-հասարակական դերի ու նշանակության, վերածննդի հայ գրականության և ուշ միջնադար-		

յան շրջանի գրողների ստեղծագործությունների բովանդակության էության և պատմական ժամանակաշրջանի աշխարհայեցողության հետ վերջինիս կապի վերաբերյալ:

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ.
- գնահատելու հայ հին և միջնադարյան գրականության՝ 5-ից 9-րդ դարերի շրջանը ապահովող ազգային-քաղաքական, կրոնական-մշակութային խնդիրները, վերածննդի և ուշ միջնադարյան շրջանի հեղինակների գործերը, պայմանավորելու յուրաքանչ-յուրի ստեղծագործության գաղափարական առնչությունը ժամանակաշրջանի ազգային-հասարակական տրամադրություններով.

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու գրական երկեր:

Համառոտ բովանդակություն

Հայ մշակույթը մինչև 5-րդ դարը. Մեսրոպ Մաշտոցը և գրերի ստեղծումը. գրականության զարգացման հիմնական ուղղությունները: Ագաթանգեղոս, Փ. Բուզանդ, Մ. Խորենացի, Եղիշե, Ղ. Փարպեցի: Հայ գրականությունը 6-9-րդ դդ. Մեբեոս, Հ. Մամիկոնյան, Ղևոնդ Երեց, Դ. Քերթոզ, եկեղեցական բանաստեղծություն: Հայ գրականությունը 10-12-րդ դդ. Հ. Դրասխանակերտցի, Թ. Արծրունի, Մ. Կաղանկատվացի, Գ. Նարեկացի, Գ. Մագիստրոս, Հ. Իմաստասեր, Ն. Շնորհալի, Մ. Գոշ: Հայ գրականությունը 13-16-րդ դդ. Վ. Այգեկցի, Ֆրիկ, Կ. Երզնկացի, Հ. Թլկուրանցի, Մ. Նաղաշ, Գ. Աղթամարցի, Ն. Քուչակ: Հայ գրականությունը 17-18-րդ դդ. Ն. Հովնաթան, Սայաթ-Նովա:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ընթացիկ քննություններ

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Աբեղյան Մ., Երկեր, հ. Ա, Եր., 1966:
2. Աբեղյան Մ., Հայոց հին գրականության պատմություն, Գիրք Ա, Եր., 1944 թ., Գիրք Բ, Եր., 1946 թ.:
3. Աղայան Էդ., Նախամաշտոցյան հայ գրի ու գրականության, մեսրոպյան այբուբենի և հարակից հարցերի մասին, Եր., 1992 թ.:
4. Թամրազյան Հր., Հայ քննադատություն, Գիրք Ա, Եր., 1983:
5. Թամրազյան Հր., Երկեր, հ. 1, Եր., 2004:
6. Թամրազյան Հ., Ն. Քուչակի բանաստեղծական աշխարհը, Եր., 2001 թ.:
7. Խաչատրյան Պ., Նարեկը միջնադարյան մեկնություններում, Եր., 1969:
8. Մկրյան Մ., Հայ հին գրականության պատմություն, Եր., 1976:
9. Չալոյան Վ., Հայկական ռենեսանս, Եր., 1964 թ.:

0302Բ20.	19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն - 1	5 կրեդիտ
4 ժամ	48/16/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել 19-րդ դարի հայ գրականությունը, գրական ուղղությունները, հայ նոր գրականության ձևավորումը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• 19-րդ դարի հայ գրականության ժանրերի, զարգացման հիմնական ուղղությունների վերաբերյալ. • գրական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունների, գրական երկերի պատմական-հասարակական դերի մասին:		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու գրական երկեր:		
Համառոտ բովանդակություն		
Հայ ժողովրդի քաղաքական կացությունը 19-րդ դարի սկզբին. հայ		

լուսավորական շարժումը. Մխիթարյաններ. կլասիցիզմը հայ գրականության մեջ. հայ գրականության նոր շրջանի սկզբնավորումը: Հ. Ալամդարյան, Մ. Թադիադյան: Խ. Աբովյան, Ղ. Ալիշան: Հայ գրականությունը 1850-60-ական թթ. Մ. Նալբանդյան: Ռ. Պատկանյան, Ս. Շահագիր: Մ. Պեշկյաշյան, Պ. Դուրյան:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: 1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Աբեղյան Ս., Երկեր, հ. Ա, Բ, Եր., 1966, 68: 2. Թամրազյան Հր., Երկեր, հ. 1, 2, Եր., 2004, 05: 3. Հայ նոր գրականության պատմություն, հատոր 1, Եր., 1962 թ., հատոր 2-րդ, Եր., 1962 թ.: 4. Հովհաննիսյան Ա., Նալբանդյանը և նրա ժամանակը, Եր. 1956 թ.: 5. Ջրբաշյան Է., Մ. Նալբանդյանը և արդիականությունը, Եր., 1984 թ.:

0302Բ21.	19-րդ դարի հայ գրականության պատմություն - 2	6 կրեդիտ
6 ժամ	64/32/0	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել 19-րդ դարի հայ գրականությունը, գրական երկերի ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • 19-րդ դարի հայ գրականության ժանրերի, զարգացման հիմնական ուղղությունների վերաբերյալ. • գրական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունների, գրական երկերի պատմական-հասարակական դերի մասին: <i>Ունակ կլինի</i>		

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) - կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու գրական երկեր:
Համառոտ բովանդակություն Հայ հասարակական-քաղաքական կյանքը 19-րդ դարի 70-80-ական թթ.: Գրական հոսանքներ: Ռոմանտիզմը և ռեալիզմը հայ իրականության մեջ: Պ. Պոռոջյան, Դ. Աղայան: Գ. Սունդուկյան, Բաֆֆի: Հ. Պարոնյան, Ծերենց: Ս. Տյուսաբ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները <i>Ընթացիկ քննություններ</i> Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են՝ յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 հարց, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: <i>Եզրափակիչ քննություն</i> Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմարը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:
Հիմնական գրականության ցանկը - Աբեղյան Մ., Երկեր, հ. Ա, Բ, Եր., 1966, 68: - Ասատրյան Ա., Դ. Աղայանի գեղարվեստական արձակը, Եր., 1961 թ.: - Ասմարյան Լ., Գ. Սունդուկյան. կյանքը և ստեղծագործությունը, Եր., 1980 թ.: - Թամրազյան Հր., Հայ քնարերգուներ, Եր., 1996 թ.: - Թամրազյան Հր., Երկեր, հ. 1, 2, Եր., 2004, 05: - Հայ նոր գրականության պատմություն, հատ. 2, Եր., 1962 թ., հատ. 3, Եր., 1964 թ., հատ. 4, Եր., 1972 թ., հատ. 5, Եր., 1979 թ.: - Մադոյան Գ., Հ. Պարոնյան, Եր., 1960 թ.: - Մանուկյան Ս., Պ. Պոռոջյան, Եր., 1987 թ.: - Չոպանյան Ա., Պ. Դուրյանի կյանքն ու գործը, Ե., 1967 թ.: - Պետրոսյան Ե., Բաֆֆի, Եր., 1959 թ.: - Սարինյան Ս., Բաֆֆի, Եր., 1957 թ.:

0302Բ22.	19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության պատմություն - 1	6 կրեդիտ
6 ժամ	72/24/0	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել 19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականությունը, նրա գաղափարական և գեղագիտական տարողությունը, գրական վարպետության բարձր մակարդակը, գրական երկերի ժանրային առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• 19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության ժանրերի, զարգացման հիմնական միտումների և ուղղությունների մասին. • գրական ստեղծագործությունների գաղափարական և գեղագիտական առանձնահատկությունների, գրական երկերի պատմական-հասարակական դերի վերաբերյալ:		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու գրական երկեր:		
Համառոտ բովանդակություն		
Հայ հասարակական-քաղաքական կյանքը 19-րդ դարի 90-ական թթ. քննադատական ռեալիզմի զարգացումը: Շիրվանզադե, Մուրացան: Նար-Դոս, Հ. Հովհաննիսյան: Ալ. Օստուրյան. 1890-ական թթ. գյուղագրությունը: Վրթ. Փափազյան: Ա. Արփիարյան, Տ. Կամսարական, Գ. Զոհրապ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
<i>Ընթացիկ քննություններ</i>		
Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:		
<i>Եզրափակիչ քննություն</i>		

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Մանուկ Աբեղյան, Երկեր, հ. Ա, Բ, Եր., 1966, 68:
2. Հր. Թամրազյան, Երկեր, հ. 1, 2, Եր., 2004, 05:
3. Հայ նոր գրականության պատմություն, հ. 1-5, 1960, 1962, 1964, 1972, 1979:
4. Հայ նոր գրականության պատմություն, հատոր 4, Եր., 1972, հատոր 5, Եր., 1979:
5. Հր. Թամրազյան, Շիրվանզադե, Եր., 1978:
6. Ս. Ն. Սարիկյան, Մուրացան, Եր., 1976:
7. Գ. Հովսեփյան, Նար-Ղոս, Եր., 1961:
8. Գ. Հովսեփյան, Հովհաննես Հովհաննիսյան, Եր., 1957:
9. Հարություն Ֆելիքյան, Ալեքսանդր Օստոլոյան, Եր., 1967:
10. Ա. Կ. Օհանյան, Վրթանես Փափազյան, Եր., 1976:
11. Սիմեոն Հակոբյան, Արփիար Արփիարյան, Վիեննա, 1922:
12. Հակոբ Մարգարյան, Տիգրան Կամսարական, Եր., 1962:
13. Արսեն Տերտերյան, Գրիգոր Զոհրապի արվեստը /Երկեր, Եր., 1971/:
14. Մկրտիչ Մկրյան, Հովհ. Թումանյանի ստեղծագործությունը, Եր., 1981:

0302Բ23.	19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության պատմություն - 2	6 կրեդիտ
6 ժամ	48/24/0	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել 19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականությունը, զարգացման միտումներն ու ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• 19-րդ դարավերջի և 20-րդ դարասկզբի հայ գրականության ժանրերի, զարգացման հիմնական ուղղությունների մասին.		

- գրական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունների, գրական երկերի պատմական-հասարակական դերի վերաբերյալ:

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ:

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու գրական երկեր:

Համառոտ բովանդակություն

Հայ հասարակական-քաղաքական կյանքը 20-րդ դարի սկզբին. հայ պարբերական մամուլը: Հ. Թումանյան, Ավ. Իսահակյան: Ե. Օտյան, Մ. Մեծարենց: Սիամանթո, Դ. Վարուժան: Շ. Կուրդինյան, Վ. Տերյան:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ընթացիկ քննություններ

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Ս. Մուրադյան, Երվանդ Օտյան, Եր., 1996:
2. Գ. Հովհաննիսյան, Ավետիք Իսահակյանի ստեղծագործական աշխարհը, Եր., 1969:
3. Գ. Շահինյան, Չյուներն ի վեր /մենագրություն Լևոն Շանթի մասին/, Բեյրութ, 1967:
4. Ս. Փանոսյան, Լևոն Շանթ, Եր., 2002:
5. Հր. Թամրազյան, Սիամանթո, Եր., 2003:
6. Վ. Գաբրիելյան, Դանիել Վարուժան, Եր., 2009:
7. Խ. Վարդանյան, Դանիել Վարուժանը և <<գրական հեթանոսությունը>>, Եր., 2006:
8. Վ. Լ. Կիրակոսյան, Ռուբեն Սևակ, Եր., 1979:
9. Կ. Գրիգորյան, Վահան Տերյան, Եր., 1983:
10. Հր. Թամրազյան, Վահան Տերյան, Եր., 1985:

0302/F24.	Նորագույն շրջանի հայ գրական- նության պատմություն- 1	4 կրեդիտ
4 ժամ	48/16/0	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել նորագույն շրջանի հայ գրականությունը, գրական երկերի ժանրային առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• նորագույն շրջանի հայ գրականության կարևոր երկերի, դրանց մեջ պատմական դեպքերի արտացոլման մասին. • գրական ստեղծագործությունների գաղափարական-գեղարվեստական առանձնահատկությունների մասին:		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ:		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու գրական նոր երկը:		
Համառոտ բովանդակություն		
Հայ հասարակական-քաղաքական կյանքը 20-րդ դարի սկզբին. պատմական իրադարձությունները, գրական-գեղարվեստական ուղղությունները, հոսանքները, նորագույն գրականության սկզբնավորումն ու առանձնահատկությունները: Ե. Չարենց: Ակսել Բակունց: Դ. Դեմիրճյան: Ս. Զորյան:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:		
Եզրափակիչ բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:		
Հիմնական գրականության ցանկը		
1. Աղաբաբյան Ս., Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 1, Եր., 1961:		

2. Աղաբաբյան Ս., 20-րդ դարի հայ գրականության զուգահեռականներում, գիրք 1, Եր., 1983:
3. Գաբրիելյան Վ., Սփյուռքահայ գրականություն, Եր., 2008:
4. Թամրազյան Հր., Սովետահայ գրականության պատմություն, Եր., 1980:
5. Գ. Սևան, Ուրվագծեր սփյուռքահայ գրականության պատմության (1920-1945), Եր., 1980:
6. Գ. Սևան, Ուրվագծեր սփյուռքահայ գրականության պատմության (1946-1985), Եր., 1997:
7. Սուրխաթյան Հ., Հետիոկտեմբերյան հայ գրականություն, Եր., 1929:

0302/F25.	Նորագույն շրջանի հայ գրականության պատմություն- 2	6 կրեդիտ
8 ժամ	40/24/0	
8-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել նորագույն շրջանի հայ գրականությունը, զարգացման ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• նորագույն շրջանի հայ գրականության զարգացման հիմնական ուղղությունների մասին. • գրական երկերի պատմական-հասարակական դերի մասին.		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• ձեռք բերած հմտություններով կատարելու նոր վերլուծություններ:		
Համառոտ բովանդակություն		
Հայ նորագույն գրականությունը 20-րդ դարի 30-ական թթ. հասարակական-քաղաքական իրադարձությունները: Գ. Մահարի, Վ. Թոթովենց, Մ. Արմեն: Գրականությունը 1940-50-ական թթ.: Ն. Զարյան, Հ. Շիրազ: Սփյուռքահայ գրականության սկզբնավորումը: Գաղթօջախ-		

ները և գրական ուժերը: Կարոտի գրականություն. Համաստեղ և Հ. Մնձուրի: Վ. Թեքեյան, Հ. Օշական: Նահանջի թեման. Շ. Շահնուր: Կ. Զարյան: Վ. Շուշանյան և Մուշեղ Իշխան: Սփյուռքահայ գրականությունը հետպատերազմյան տարիներին:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Աղաբաբյան Ս., 20-րդ դարի հայ գրականության զուգահեռականներում, գիրք 1, Եր., 1983:
2. Աղաբաբյան Ս., Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 1, Եր., 1961:
3. Գաբրիելյան Վ., Սփյուռքահայ գրականություն, Եր., 2008:
4. Թամրազյան Հր., Սովետահայ գրականության պատմություն, Եր., 1980:
5. Գ. Սևան, Ուրվագծեր սփյուռքահայ գրականության պատմության (1920-1945), Եր., 1980:
6. Գ. Սևան, Ուրվագծեր սփյուռքահայ գրականության պատմության (1946-1985), Եր., 1997
7. Սուրխաթյան Հ., Հետհոկտեմբերյան հայ գրականություն, Եր., 1929:

0302/Բ26.	Արդի հայ գրականության պատմություն	4 կրեդիտ
3 ժամ	40/8/0	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել արդի հայ գրականությունը (1960-2000թթ.), գրական երկերի ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. Գիտելիք և իմացություն		

- արդի հայ գրականության ժանրերի, զարգացման հիմնական ուղղությունների, պատմական դեպքերի գրականության մեջ եղած արտացոլումների մասին.
- գրական ստեղծագործությունների գաղափարական-գեղարվեստական առանձնահատկությունների մասին:

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ.

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- ըմբռնելու կյանքի և գրականության կապը, կոահելու գրականության զարգացման հեռանկարները:

Համառոտ բովանդակություն

Հետպատերազմյան շրջանի առաջին տասնամյակի հայ գրականությունը: Անհատի պաշտամունքի քննադատությունից հետո գրական նոր շարժումը: Հ. Քոչար, Ս. Խանգադյան: Բանաստեղծությունը. Հ. Սահյան և Վ. Դավթյան: Պ. Սևակ, Ս. Կապուտիկյան: Պատերազմի թեման արձակում. Բ. Հովսեփյան, Մ. Սարգսյան, Ս. Խանգադյան: Արձակը. Հ. Մաթևոսյան, Զ. Խալափյան, Վ. Պետրոսյան: Խ. Դաշտենց, Ս. Գալշոյան: Գրականությունը անկախության շրջանում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Աղաբաբյան Ս., Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 2, Եր., 1975:
2. Գասպարյան Դ., Հայ սովետական գրականության պատմություն, Եր., 1987:
3. Արզումանյան Ս., Սովետահայ վեպը, Եր., 1986:
4. Սովետահայ գրականության պատմություն, հ. 2, Եր., 1965:
5. Գասպարյան Դ., Բոդոսյան Ս., Սաֆարյան Վ., Հայ սովետական պոեզիայի պատմություն, Եր., 1987:

0302/Բ30.	Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա	2 կրեդիտ
2 ժամ	16/16/0	
4-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայ գրականության դասավանդման առանձնահատկությունները հանրակրթական դպրոցում, ծանոթացնել ուսուցման նոր մեթոդների կիրառմանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• հանրակրթական դպրոցում հայ գրականության ուսուցման առանձնահատկությունների մասին. • տեսական նյութի մատուցման ձևերի վերաբերյալ.		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• Վարելու հայ գրականության դաս՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի ուսումնական ծրագրերի.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• կատարելու ավանդական և ժամանակակից մեթոդների ճիշտ գուգորդում:		
Համառոտ բովանդակություն		
Գրականության դասավանդման մեթոդիկան՝ որպես առարկա, նրա բովանդակությունը, նպատակը, խնդիրները: Խոսքային, գործնական, գննական մեթոդներ: Բացատրական ընթերցանություն: Ընթերցում և վերլուծում: Տեսական գիտելիքների դերը և դրանց գործնական կիրառությունը: Գրական երկերի վերլուծության հիմնական ուղիները: Գրավոր աշխատանքներ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
Նախատեսված է 2 ընթացիկ ստուգումներ, յուրաքանչյուրը՝ 9 միավոր առավելագույն արժեքով:		
1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
2-րդ ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը		
1. Ջուհարյան Թ., Հայ գրականության մեթոդիկա, Եր., 1980:		
2. Դոլուխանյան Ա., Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա,		

Եր., 2005: 3. Գրիգորյան Ջ., Մեթոդական ուղեցույց, Եր., 2002:
--

0302/Բ32.	Գրականության տեսություն	4 կրեդիտ
4 ժամ	40 /8/0	
6 կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել գրականագիտության և գեղագիտության հիմնական խնդիրները, գրական ժանրերը, տաղաչափության հիմունքները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
- գրականագիտության և գեղագիտության փոխադարձ առնչությունների մասին, - գեղագիտական կատեգորիաների, գրական ուղղությունների մասին:		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
կատարելու գրականագիտական ուսումնասիրություններ, գանազանելու գրական-գեղարվեստական ուղղությունները.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
- պատշաճ մակարդակով մասնագիտական զեկուցում պատրաստելու և մասնակցելու ուսանողական գիտաժողովներին. - որոշակի պատկերացում ունենալու գեղագիտական հիմնական ուսմունքների, տեսությունների մասին:		
Համառոտ բովանդակություն		
Գրականագիտություն և գեղագիտություն: Գեղագիտական միտքը անտիկ շրջանում, միջնադարում, Վերածննդի շրջանում: Գեղագիտական կատեգորիաներ: Գրականությունը՝ որպես արվեստի տեսակ. սեռեր և ժանրեր: Գրական-գեղարվեստական ուղղություններ:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:		
Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմար պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ հա-		

մապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտության ներածություն. Եր., 2011:
2. Ջրբաշյան Էդ., Գրականության տեսություն. Եր., 1980:
3. Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտության ներածություն. Եր., 1996:
4. Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտություն, Եր., 1993:
5. Ջրբաշյան Էդ., Մախչանյան Հ., Գրականագիտական բառարան, Եր., 1972:
6. Դոլուխանյան Ա., Գրականության տեսություն, Եր., 2005:
7. Ալեքտիսյան Զ., Գրականության տեսություն, Եր., 1998:

0304/F81.	Ռուս գրականության պատմություն	4 կրեդիտ
4 ժամ	32 /16/0	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ռուս գրականության սեռային և ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• ռուս գրականության ժանրերի, զարգացման հիմնական ուղղությունների գրականության մեջ պատմական դեպքերի արտացոլման մասին. • գրական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունների, գրական երկերի պատմական-հասարակական դերի վերաբերյալ:		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• ձեռք բերած հմտություններով մեկնաբանելու գրական երկեր:		
Համառոտ բովանդակություն		
Ռուս գրականության զարգացման հիմնական փուլերը: Ռուսական ժողովրդական բանավոր ստեղծագործությունը. բիլինաներ: Պատմա-		

կան էպիկական երգեր: Ռուս հին գրականություն. «Ասք Իգորի ճակատամարտի մասին»: 18-րդ դարի ռուսական պոեզիան և արձակը: 19-րդ դարի ռուսական պոեզիան և արձակը: 20-րդ դարի ռուսական պոեզիան և արձակը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Аникин В.П., Русское устное народное творчество, М., 2001.
2. Лихачев Д.С., Исследования по древнерусской литературе, Л.,1986.
3. Благой Д.Д., История русской литературы XVIII в., М., 1960.
4. Пospelов Г.Н., История русской литературы XIX века (1840-1860), М., 1981.
5. Гаспаров М.Л., Русская поэзия серебряного века, 1890-1917 гг., М., 1993.
6. Крук И.Т., Русская литература XX века. Дооктябрьский период, Л., 1991.
7. Соколов А.Г., История русской литературы конца XIX – начала XX века, М., 1988.

0302/Բ29.	Հայ գրաքննադատության պատմություն	5 կրեդիտ
5 ժամ	64 /16/0	
7 կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայ գրաքննադատական մտքի պատմությունը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• հայ գրաքննադատության պատմության, զարգացման հիմնական ուղղությունների վերաբերյալ. • գրաքննադատության առանձնահատկությունների, դերի և ն-		

պատակի տարբերակման համար: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) - կատարելու գրաքննադատական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - հարստացնելու տեսական գիտելիքների գործնական կիրառության իմացությունը. - կատարելու պատշաճ մակարդակի եզրահանգումներ և՛ գրականության, և՛ քննադատության զարգացման վերաբերյալ:
Համառոտ բովանդակություն Քննադատության առաջացումը հնագույն ժամանակներում. անջատումը գրականությունից, փիլիսոփայությունից և մյուս գիտություններից: Հայ գրաքննադատության ձևավորումը, նախնական միաձուլվածությունը պատմագրությանը: Մ. Խորենացի, Հ. Մանդակունի, Գ. Նարեկացի, Հովհ. Սարկավազ Իմաստասեր: Լուսավորական քննադատություն. Մ. Թադիաղյան, Խ. Աբովյան, Գ. Ախվերդյան, Ս. Նազարյան, Մ. Նալբանդյան: Գրաքննադատությունը 1870-80-ական թթ.: Բաֆֆի, Հ. Պարոնյան, Գր. Արծրունի: Ստ. Պալասանյան, Ղ. Աղայան, Ա. Արփիարյան, Գ. Զոհրապ: Գրաքննադատությունը 19-րդ դարավերջին և 20-րդ դարասկզբին. Ալ. Շիրվանզադե, Լ. Մանվելյան, Վրթ. Փափազյան, Մ. Մեծարենց, Ա. Հարությունյան, Ա. Չոպանյան: Լեո, Հ. Թումանյան, Ա. Տերտերյան, Դ. Վարուժան, Վ. Տերյան, Ստ. Շահումյան: Արդի հայ գրաքննադատությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:
Հիմնական գրականության ցանկը - Թամրազյան Հր., Հայ քննադատություն, Գիրք Ա, 1981, Գիրք Բ, 1985, Գիրք Գ, Եր., 1989: - Մնացականյան Լ., 20-րդ դարասկզբի արևմտահայ գրական քննադատությունը, Եր., 1991:

3. Քալանթարյան Ժ., Հայ գրականագիտության պատմություն, Եր., 1986:

0302/Բ57.	Գրականագիտության ներածություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	24 /8/0	
1-ին կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել գրականագիտական հիմնական հարցերին, խնդիրներին, գրականության զարգացման օրինաչափություններին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
- գրականագիտության բաժինների փոխադարձ առնչությունների, գրականագիտական մտքի պատմական զարգացման օրինաչափությունների մասին, - գրական ժանրերի, տաղաչափական համակարգերի առանձնահատկությունների, գրականության լեզվաարտահայտչական միջոցների տարբերակման վերաբերյալ:		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
կատարելու գրականագիտական ուսումնասիրություններ, կողմնորոշվելու գրականագիտական հարցերում, կատարելու գրական տեքստերի վերլուծություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
- հարստացնելու տեսական գիտելիքների գործնական կիրառության իմացությունը. - գրական-տեսական նյութի ընձեռած գիտելիքների կիրառմամբ կատարելու պատշաճ մակարդակի ուսումնասիրություններ և մասնակցելու ուսանողական գիտաժողովների:		
Համառոտ բովանդակություն		
Գրականագիտությունը և նրա բաժինները: Գրականությունն արվեստների համակարգում: Գեղարվեստական պատկեր: Գրական երկի բովանդակության և ձևի միասնությունը: Թեմա, թեմատիկա, կառուցվածք, սյուժե, ֆաբուլա: Գեղարվեստական լեզվի առանձնահատկությունները: Չափածո երկի կառուցվածքը. տաղաչափական համա-		

կարգեր: Գրական սեռեր և ժանրեր:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր: Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտության ներածություն. Եր., 2011: 2. Ջրբաշյան Էդ., Գրականության տեսություն. Եր., 1980: 3. Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտության ներածություն. Եր., 1996: 4. Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտություն, Եր., 1993: 5. Ջրբաշյան Էդ., Մախչանյան Հ., Գրականագիտական բառարան, Եր., 1972: 6. Դոլուխանյան Ա., Գրականության տեսություն, Եր., 2005:

0305/Բ91.	Անտիկ և Վերածննդի շրջանի արտասահմանյան գրականության պատմություն	5 կրեդիտ
4 ժամ	64/48/16/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել անտիկ և Վերածննդի շրջանի արտասահմանյան գրականության սեռային և ժանրային առանձնահատկությունները, զարգացման ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • անտիկ և Վերածննդի շրջանի գրականության ժանրերի, զարգացման հիմնական ուղղությունների, գրականության մեջ պատմական դեպքերի արտացոլման վերաբերյալ. • գրական ստեղծագործությունների գաղափարական առանձնահատկությունների, գրական երկերի պատմական-հասարակական դերի մասին. <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		

- կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և ուսումնասիրություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - գործնականում կիրառելու տվյալ դարաշրջանների գրականության մասին տեսական գիտելիքները:
Համառոտ բովանդակությունը Անտիկ գրականության առարկան, համառոտ պատմական ակնարկ. նախահռոմեոսյան Հունաստանը: Հռոմեոսյան հարցի պատմությունը. Հռոմեոսի ստեղծագործությունը: Անտիկ շրջանի պոեմները. բանաստեղծությունը. քնարերգության առաջացումը. հոմերոսի և երգիծանք: Թատրոնը և դրամայի ծագումը. ողբերգություններ և կատակերգություններ: Անտիկ աշխարհի կործանումը. քրիստոնեական գրականության սկզբնավորումը: Միջնադարյան մշակույթի առանձնահատկությունները. աստվածաբանական-փիլիսոփայական երկեր: Լեգենդներ և վարքագրություններ. հոգևոր դրամա. էպիկական պոեմներ. ասպետական վեպ: Դանթե. Պետրարկա. Բոկաչիո. Է. Ռոտերդամցի. Ֆ. Վիյոն. Ֆ. Ռաբլե: Պիկարոսյական վեպը. հովվերգական վեպ. պատմական ողբերգություններ. փիլիսոփայական պիեսներ. քնարերգություն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Ընթացիկ ստուգումներ. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: Ստուգման ձևերն են. 1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0,5 է: 2-րդ ստուգում. Բանավոր հարցում: Միավորների քայլը 0,5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Ի. Մ. Տրոնսկի, Մաս առաջին, Հունական գրականության պատմություն, 2. Ի. Տրոնսկի, Մաս երկրորդ, Հռոմեական գրականության պատմություն, 3. Лосев А.Ф., Античная лит-ра, 4. Гаспаров М., Занимательная Греция, 5. М.П.Алексеев, В.М.Жирмунский и др., История зарубежной литературы Средних веков и Возрождения. Любое издание,

6. Մամիկոնյան Հ., Արտասահմանյան գրականության պատմություն:

0305/Բ92.	17-19-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	6 կրեդիտ
4 ժամ	64/48/16/0	
4-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել ուսանողներին նշված շրջանների արտասահմանյան գրականության ընդհանուր պատկերը, զարգացման ընթացքը, հիմնական ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• 17-19-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության ուղղությունների, ժանրերի, զարգացման օրինաչափությունների, գաղափարական և գեղագիտական հիմքերի ու նվաճումների մասին. • գրական երկերի գաղափարական առանձնահատկությունների, դրանց պատմական-հասարակական դերի մասին.		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• տալու նշված ժամանակաշրջանի հիմնական հեղինակների և նրանց ստեղծագործության նկարագիրը.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• գործնականում կիրառելու տվյալ դարաշրջանների գրականության մասին տեսական գիտելիքները:		
Համառոտ բովանդակությունը		
Կլասիցիզմի առաջացումը. կլասիցիզմի տեսությունը: Անգլիական վեպի ձևավորումը և զարգացումը 18-րդ դարում: Ֆրանսիական լուսավորչական գրականություն. պայքար կլասիցիզմի դեմ: Ռոմանտիզմի պատմական նախադրյալները. ռոմանտիզմի փիլիսոփայական ակունքները: Անհատի նշանակության բարձրացումը Գյոթեի փիլիսոփայության մեջ: Գրականության պատմականության տեսակետը: Քաղաքական երգիծանքը գրականության մեջ: Ռոմանտիկական քնարերգություն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		

Ընթացիկ ստուգումներ.

Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0,5 է:

2-րդ ստուգում. Բանավոր հարցում: Միավորների քայլը 0,5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Արտամոնով Դ., 17-18-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն,
2. 19-րդ դարի արտասահմանյան գրականության պատմություն, խմբ. Ս. Վ. Տուրանի:

0305/Բ104.	19-20-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության պատմություն	5 կրեդիտ
4 ժամ	64/48/16/0	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատամբ	
Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել ուսանողներին նշված շրջանների արտասահմանյան գրականության ընդհանուր պատկերը, զարգացման ընթացքը, հիմնական ուղղությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• 19-20-րդ դարերի արտասահմանյան գրականության ուղղությունների, ժանրերի, զարգացման օրինաչափությունների, գաղափարական և գեղագիտական հիմքերի ու նվաճումների մասին. • գրական երկերի գաղափարական առանձնահատկությունների, դրանց պատմական-հասարակական դերի մասին.		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• տալու նշված ժամանակաշրջանի հիմնական հեղինակների և նրանց ստեղծագործության նկարագիրը.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• գործնականում կիրառելու տվյալ դարաշրջանների գրականության մասին տեսական գիտելիքները:		

Համառոտ բովանդակությունը

Անցում ռոմանտիզմից դեպի ռեալիզմ: Նատուրալիզմի, սիմվոլիզմի առաջացումը: Երաժշտության և պոեզիայի հարաբերությունների հարցը սիմվոլիզմի տեսության մեջ: Սյուրռեալիզմի դրսևորումը: Հետպատերազմյան շրջանի գրականությունը: Ֆրանսիական «աբսուրդի» թատրոնը: Ֆրանսիական, անգլիական, ամերիկյան, իսպանական, լատինաամերիկյան գրականության զարգացման միտումները, ժանրային առանձնահատկությունները, հեղինակների նորարարությունները:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Ընթացիկ քննություններ.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն.

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4 3, 3, միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. 20-րդ դարի արտասահմանյան գրականության պատմություն,
2. Зарубежная лит-ра 20-го века, под. ред. Л.Г. Андреева.

0303/B21	Մանկավարժություն	4 կրեդիտ
4 ժամ	48/16/0	
3-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել մանկավարժություն գիտության ժամանակակից հիմնախնդիրները, նրա զարգացումը՝ գիտական հարացույցների հիմքի վրա և ցույց տալ մանկավարժություն գիտության տեղն ու դերը մարդուն ուսումնասիրող գիտությունների շարքում:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
մանկավարժության ժամանակակից տեսությունների, գիտական ճյուղերի, ՀՀ կրթության համակարգի կառուցվածքի, արդի բարեփոխումների, ուսուցման նոր տեսակների, ուսուցման		

կազմակերպման նոր ձևերի ու մեթոդների մասին: • սոցիալականացման համատեքստում մարդու անձի ձևավորման ու զարգացման, նրա կրթության ու դաստիարակության գործում մանկավարժության տեղի և դերի մասին: <i>Ունակ կլինի.</i> ✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i> • տեսական գիտելիքները կիրառելու գործնականում՝ նախ՝ մանկավարժական պրակտիկայում, ապա՝ աշխատանքային գործունեության ժամանակ. ✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i> • ստեղծագործաբար կիրառելու ու զարգացնելու ունեցած գիտելիքները, • վերլուծելու փաստեր և անելու ընդհանրացումներ, • օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից /ինտերնետ ռեսուրսներ, հաշվետվություններ/, • արդյունավետորեն պլանավորելու ժամանակն ու այլ ռեսուրսներ:
<i>Համառոտ բովանդակությունը</i> Մանկավարժություն գիտության հիմնական հասկացությունները, օրինաչափությունները, առարկան, խնդիրները: Մանկավարժական գիտությունների համակարգը, ՀՀ կրթության համակարգը և բարեփոխումները: Մանկավարժական մտքի պատմական զարգացումը: Դիդակտիկայի հիմունքները: Ուսուցման նպատակները, գործընթացի մեթոդաբանական հիմքերը: Ուսուցման սկզբունքները, մեթոդները, կազմակերպման ձևերը, միջոցները: Կրթության բովանդակությունը, նպատակը, խնդիրները: Անձի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացում: Դաստիարակության հիմունքները, էությունը, սկզբունքները և համակարգը, մտավոր, բարոյական, աշխատանքային, գեղագիտական, սեռական, իրավական, տնտեսագիտական, գոյապահպանական դաստիարակության մեթոդները, միջոցները, արտադասարանական և արտադպրոցական աշխատանքներ. դպրոցի կառավարում:
<i>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</i> <i>Ընթացիկ քննություններ.</i> Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունա-

կում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն.

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4 3, 3, միավոր:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Ամիրջանյան Յու., Մանկավարժություն, Երևան, 2004:
2. Մախչանյան Հ.Մ., Մանուկյան Ա.Ա., Մանկավարժության ընդհանուր հիմունքներ, Երևան, 1997:
3. Ամիրջանյան Յու., Ժամանակակից դիդակտիկա, Երևան, 1990:
4. Ասատրյան Լ. Թ., Կարապետյան Ա.Ս., Յոլակյան Թ.Ն., Ասատրյան Լ.Թ., Կրթության համակարգի կառավարման հիմունքներ, մաս 1, Եր., 2004:
5. Բալյան Ա. Ա., Մանկավարժական տեխնիկա, Եր., 1991:
6. Բալյան Ա. Ա., Խնդիրներ և առաջադրանքներ մանկավարժությունից, Եր., 1986:
7. Թորգոմյան Լ., Մանկավարժության հիմունքներ, Եր., 2005:
8. Харламов И. Ф., Педагогика, Москва, 1997.
9. Константинов Н. А., История педагогики, Москва, 1982.

0303/B03	Հոգեբանություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
2-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել մարդու հոգեկան երևույթների առանցքային օրինաչափություններին և մեխանիզմներին, ինչպես նաև նպաստել նրանց ապագա մասնագիտական գործունեության մեջ հոգեբանական գիտելիքի կիրառմանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա		
Գիտելիք և իմացություն		
• հոգեբանության ընդհանուր դրույթների, հոգեկան գործընթացների և վիճակների առանձնահատկությունների և ձևավորման հիմնական օրինաչափությունների վերաբերյալ:		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• հասկանալու հոգեբանական վերլուծությունները.		

✓ (ընդհանրական կարողություններ) կիրառելու հոգեբանական իմացությունը մասնագիտական և մանկավարժական գործունեության մեջ, ինչպես նաև հասարակական կյանքում:
Համառոտ բովանդակությունը Հոգեբանության առարկան, խնդիրները, ոլորտները: Հասկացություն հոգեկանի մասին: Հոգեկանի կառուցվածքը և ֆունկցիաները: Պերցեպտիվ պրոցեսների հոգեբանություն: Կոգնիտիվ պրոցեսների հոգեբանություն: Անձ, անհատ, անհատականություն հասկացությունները հոգեբանության մեջ: Մոցիալական խմբեր: Առաջնորդություն: Շփում, հաղորդակցում: Մանկավարժական և տարիքային հոգեբանության առարկան և խնդիրները: Տարիքային պարբերացում և ճգնաժամեր: Կրթության և դաստիարակության հոգեբանական առանձնահատկությունները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Ստուգողական աշխատանք: Միավորների քայլը 0,5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական առաջադրանք /ռեֆերատ/: Միավորների քայլը 0,5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը - Նալչաջյան Ա.Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, <հոգեբան>, Երևան, 1997: - Մկրտումյան Մ.Պ., Արտակարգ պայմաններում անձի հոգեբանական վերականգնման տեխնիկան, Երևան, Պետ. Համալս., 1997: - Маклаков А. Г., Общая психология. Учебник для вузов. Издательство: ООО «Питер Пресс» Год: 2008 . - Обухова Л.Ф., Возрастная психология: Учебник для вузов. - М.: Высшее образование; МГППУ, 2006.

0302/B47	Տրամաբանություն	2 կրեդիտ
Շաբաթական 4 ժամ	32/0/0	
VIII կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսուցանել տրամաբանության հիմնական հասկացությունները, օրենքները և սկզբունքները: Ուսանողը ձեռք է բերում հմտություններ, որոնք նպաստում են մասնագիտական առարկաների տեսությունների հիմնական հասկացությունների յուրացմանը, գիտահետազոտական աշխատանքի կատարմանը և օգնում ինքնուրույն անալիտիկ մտածողությանը:

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա

Գիտելիք և իմացություն

- մտքի կառուցվածքի մասին, այն տրամաբանական կանոնների և օրենքների մասին, որոնք կշռադատության ընթացքում ապահովում են մեր մտքի կանոնավորությունն ու հետևողականությունը, ճշմարիտ եզրակացությունների ստացումը և գիտական գիտելիքների հիմնավորվածությունը:

Ունակ կլինի

✓ ***(բուն մասնագիտական կարողություններ)***

- հասկանալու տրամաբանության ճանաչողական և մեթոդաբանական գործառնությունների անհրաժեշտությունը գիտատեսական և գործնական ուսումնասիրությունների ժամանակ,

✓ ***(ընդհանրական կարողություններ)***

- տրամաբանական գիտելիքների և հմտությունների միջոցով բարձրացնելու իմացական գործընթացների և հատկապես գիտական հետազոտությունների արդյունավետությունը:

Համառոտ բովանդակություն

Տրամաբանության առարկան և նշանակությունը: Լեզվի տրամաբանական վերլուծությունը: Հասկացությունը որպես տրամաբանական ձև և հասկացության ընդհանուր բնութագրությունը: Դատողություն: Մտածողության ձևական տրամաբանական հիմնական օրենքները: Դեդուկտիվ մտահանգում: Մտահանգման ընդհանուր բնութագիրը: Ինդուկտիվ մտահանգումներ: Փաստարկման տրամաբանական հիմունքներ: Տրամաբանական սխալներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 9 միավոր առավելագույն արժեքով:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը՝ 0,5:

2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը՝ 0,5:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Գ.Ա. Բրուտյան, Տրամաբանության դասընթաց, Երևան, 1997:
2. Էդ.Շ. Հարությունյան, Դեդուկտիվ տրամաբանության տեսության հարցեր, Երևան, 1972:
3. Հ.Ա.Գևորգյան, Վ.Խ.Բաղդասարյան, Տրամաբանություն, Երևան, 1994;
4. Д.П. Горский, Логика, М., 1983.
5. В.И. Кириллов, А.А. Старченко, Логика: Учебник для юридических вузов, М., 1995.

«ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» մասնագիտացում

0302/Բ85.	Հայերենի իմաստափոխությունը	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայերենի բառապաշարի պատմական իմաստափոխությանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. Գիտելիք և իմացություն • բառիմաստափոխության հիմունքների վերաբերյալ. • բառիմաստի պատմական զարգացման և փոփոխության օրինաչափությունների մասին: Ունակ կլինի. ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու բառապաշարային վերլուծություններ ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • կատարելու իմաստափոխությանն առնչվող ուսումնասիրություններ:		
Համառոտ բովանդակությունը Բառագիտությունը՝ որպես լեզվաբանության բաժին. իմաստաբանություն: Բառիմաստի փոփոխության հիմունքները: Բառիմաստի փոփոխության ճանապարհները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:		

<i>Ստուգման ձևերն են.</i> <i>1-ին ստուգում.</i> Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: <i>2-րդ ստուգում.</i> Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
<i>Հիմնական գրականության ցանկը</i> 1. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր, 1965: 2. Աղայան Էդ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Երևան, 1984: 3. Հր. Աճառյան, Լիակատար քերականություն, հ. 1-6: Եր. 1955- 71:

0302/Բ86.	Ժամանակակից հայերենի նորաբանությունները	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ժամանակակից հայերենի բառային նորաբանություններին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• ժամանակակից հայերենի նորաբանությունների հատկանիշների մասին. • բառապաշարի փոփոխության և նոր բառերի ստեղծման ընթացքի վերաբերյալ:		
Ունակ կլինի.		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու բառակազմական վերլուծություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• կատարելու նորաբանությունների վերլուծությանն առնչվող ուսումնասիրություններ:		
Համառոտ բովանդակությունը		
Բառապաշարի փոփոխությունները: Արդի հայերենի նորաբանությունները: Նորաբանությունների բառակազմական կաղապարները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.		
Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:		
Ստուգման ձևերն են.		
1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Աղայան Է., Լեզվաբանական հետազոտություններ, Երևան, 2003թ.:
2. Աղայան Է., Ն. Աճառյանը և իր «Լիակատար քերականության ներածությունը» համեմատությամբ 562 լեզուների, Երևան, 1955թ.:
3. Աղայան Է., Հայ լեզվաբանության պատմություն, հ. 2, Երևան, 1962:
4. Բաղիկյան Խ., Դերանվան աճառյանական ըմբռնումը, ԲԵՀ/1/, 1996թ.:
5. Բաղիկյան Խ., Ն. Աճառյան. Մարդը և գիտնականը, Երևան, 2005թ.:
6. Բարսեղյան Հ., Գրական հայերենի միավորման հարցը և նրա քննությունը Հրաչյա Աճառյանի աշխատություններում, ԲԵՀ/2/, 1976:
7. Աճառյան Հ., Հայերեն արմատական բառարան, հ. 1-7, Երևան, 1971-1979թթ.:
8. Աճառյան Հ., Հայոց անձնանունների բառարան, հ. 1-5, Երևան, 1942-1962թթ.:
9. Աճառյան Հ., Հայոց լեզվի պատմություն, հ. 1,2, Երևան, 1940-1951թթ.:
10. Աճառյան Հ., Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի՝ համեմատությամբ 562 լեզուների, հ. 1-6, Երևան, 1952-1971թթ.:
11. Աճառյան Հ., Հայոց գրերը, Երևան, 1983թ.:
12. Էլոյան Ս., Արդի հայերենի նորաբանությունների բառարան, Երևան, 2002թ.:
13. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Երևան, 1993թ.:
14. Պետրոսյան Հ., Հայերենագիտական բառարան, Երևան, 2007թ.:

0302/Բ88.	Ռուս-հայերեն թարգմանության խնդիրներ	2 կրեդիտ
2 ժամ	24/0/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ռուս-հայերեն թարգմանության լեզվաոճական խնդիրներին և դրանց հաղթահար-		

ման միջոցներին ու եղանակներին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. Գիտելիք և իմացություն • ռուս-հայերեն թարգմանության ընթացքում ծագող խնդիրների մասին. • դրանց հաղթահարման միջոցների ու եղանակների վերաբերյալ: Ունակ կլինի. ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու ռուս-հայերեն թարգմանություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • գործնականում կիրառելու թարգմանական տեսական դրույթներ:		
Համառոտ բովանդակությունը Թարգմանության գործընթացի առանձնահատկությունները: Ռուս-հայերեն թարգմանության հնչյունաբանական և վանկաշեշտային խնդիրները: Թարգմանության բառապաշարային խնդիրները: Թարգմանության ձևաբանական խնդիրները: Թարգմանության շարահյուսական խնդիրները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> <i>1-ին ստուգում.</i> Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: <i>2-րդ ստուգում.</i> Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Бархударов Л., Язык и перевод. М., 1972. 2. Комиссаров В., Теория перевода (лингв. аспект). М., 1990. 3. Федоров А., Основы общей теории перевода. М., 1983. 4. Виноградов А., Лексические вопросы перевода худ. Прозы. М., 1978. 5. Բաղդասարյան Հ., Թարգմանաբանության ներածություն, Եր., 2007:		

0302/Բ89.	Լեզվական վերլուծության հիմունքներ	2 կրեդիտ
-----------	-----------------------------------	----------

2 ժամ	32/0/0
7-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել լեզվական տարբեր վերլուծությունների առանձնահատկություններին:	
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • հնչյունական և բառային վերլուծությունների վերաբերյալ. • վերլուծություններ կատարելու միջոցների ու եղանակների մասին; <i>Ունակ կլինի.</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու հնչյունական, բառային և քերականական վերլուծություններ ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • կատարելու ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություններ:	
Համառոտ բովանդակությունը Լեզվական մակարդակներ: Հնչյունական վերլուծություններ: Բառապաշարի վերլուծություն: Ձևաբանական վերլուծություն: Շարահյուսական վերլուծություն:	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: Ստուգման ձևերն են. <i>1-ին ստուգում.</i> Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: <i>2-րդ ստուգում.</i> Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:	
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Աբեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր, 1965: 2. Աղայան Էդ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Երևան, 1984: 3. Հր. Աճառյան, Լիակատար քերականություն, հ. 1-6: Եր. 1955- 71: 4. Ժամանակակից հայերենին վերաբերող բուհական դասագրքեր:	

0302/Բ82	Գրաբարի և արդի արևելահայերենի ընդհանրություններն ու տարբերությունները	2 կրեդիտ
-----------------	--	-----------------

	<u>յունները</u>	
Շաբաթական 2 ժամ	32(32/0/0)	
IV կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել գրաբարի և արդի արևելահայերենի հնչյունական, բառային և քերականական համակարգերի զուգադրական քննությանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> - գրաբարի և արդի արևելահայերենի հնչյունական, բառային և քերականական համակարգերի առանձնահատկությունների վերաբերյալ: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) - հասկանալու լեզվի պատմական զարգացման ընթացքը, կատարելու գրաբարի և արդի արևելահայերենի հնչյունական, բառային և քերականական համակարգերի զուգադրական քննություն. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - պատշաճ մակարդակով պատրաստելու մասնագիտական գեկուցումներ:		
Համառոտ բովանդակություն Գրաբարի և արդի արևելահայերենի հնչյունական համակարգերի զուգադրական քննություն: Բառապաշարի պատմական զարգացումը. իմաստափոխություն: Բառակազմական կաղապարների փոփոխություններ: Գրաբարի ձևաբանական համակարգը արդի արևելահայերենի համակարգի զուգադրությամբ: Գրաբարի և արդի արևելահայերենի շարահյուսական համակարգերի զուգադրական քննություն:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը Մ. Աբեղյան, Հայոց լեզվի տեսություն, Երևան, 1965: Ս. Աբրահամյան, Ժամանակակից հայերենի քերականություն,		

Երևան, 1969:
3. Հ. Աճառյան, Հայոց լեզվի պատմություն, հ. I, II, Երևան, 1940, 1951:
4. Ա. Այտընեան, Քննական քերականութիւն աշխարհաբար կամ արդի հայերէն լեզուի, Վիեննա, 1866:
5. Վ. Առաքելյան, Հայերենի շարահյուսություն, հ. Բ, Երևան, 1964:
6. Մ. Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, Ա, Բ, Գ, Երևան, 1970, 1973, 1977:
7. Ս. Ղազարյան, Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Երևան, 1981:
8. Ս. Ղազարյան, Հայոց գրական լեզվի պատմություն, Երևան, 1961:
9. Գ. Ջահուկյան, Հայոց լեզվի զարգացումը և կառուցվածքը, Երևան, 1969:
10. Գ. Սևակ, Ժամանակակից հայերենի համառոտ պատմություն, Երևան, 1948:

0302/Բ87	Հայոց տեղանվանագիտություն	2 կրեդիտ
Շաբաթական 2 ժամ	32(32/0/0)	
V կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայոց տեղանունների ստուգաբանական և բառակազմական քննությանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• հայոց տեղանունների բառակազմական և ստուգաբանական օրինաչափությունների վերաբերյալ. • տեղանունների ստեղծման օրինաչափությունների մասին:		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i>		
• կատարելու հայոց տեղանունների բառակազմական և ստուգաբանական վերլուծություններ:		
✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i>		
• ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները, պատշաճ մակարդակով պատրաստելու մասնագիտական զեկուցումներ:		
Համառոտ բովանդակություն		

Ընդհանուր ակնարկ տեղանվանագիտության մասին. տեղանվանագիտության կապն այլ գիտաճյուղերի հետ: Տեղանունների ուսումնասիրման լեզվական տեսանկյունը: Հայոց տեղանունների դասակարգումներն ու ուսումնասիրման եղանակները: Գործնական տեղանվանագիտություն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Կ. Ավետիսյան, Աշխարհագրական անունների բացատրական բառարան, Եր., 1983: 2. Հ. Բարսեղյան, Հատուկ անուն, Եր., 1963: 3. Թ. Հակոբյան, Ս. Մելիք- Բախշյան, Հ. Բարսեղյան, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան, հ.1-5, Եր., 1986-2000: 4. Ն.Պողոսյան, հայերենի տեղանունների բառակազմությունը և հարակից հարցեր, Եր., 2005: 5. Վ. Ա. Նիկոնով, Տեղանվանագիտության ներածություն, Մոսկվա, 1965:

0302/Բ84	Միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգերը	2 կրեդիտ
Շաբաթական 2 ժամ	24(24/0/0)	
VI կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգերին և նրանց հետագա զարգացմանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգերի կազմության օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:		

<i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) - կատարելու միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգերի վերաբերյալ քերականական վերլուծություններ. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - պատշաճ մակարդակով պատրաստելու մասնագիտական զեկուցումներ:		
Համառոտ բովանդակությունը Ընդհանուր ակնարկ միջին հայերենի քերականության վերաբերյալ: Գրաբարի և միջին հայերենի հոլովման և խոնարհման համակարգերի ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Միջին հայերենի հոլովումները: Բայը միջին հայերենում: Միջին հայերենի դերբայները, կրավորականի կազմությունը միջին հայերենում: Միջին հայերենի բայական եղանակներն ու նրանց ժամանակները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը - Ակնարկներ միջին գրական հայերենի պատմության, հ.Բ., Եր., 1975: Ս. Ղազարյան, Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Եր., 1981: Ս. Ղազարյան, Միջին հայերեն, գիրք Ա. Եր., 1961: - Յոզեֆ Կարստ, Կիլիկյան հայերենի պատմական քերականություն, Եր., 2002:		

0302/Բ90.	Լեզվանշանագիտություն	2 կրեդիտ
Շաբաթական 2 ժամ	32/0/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել նշանագիտական կարևորագույն ըմբռումներին և տերմիններին, տալ գիտելիքներ նշանագիտական վերլուծության սկզբունքների մասին, մշակել նշանագիտական մոտեցումը լեզվի նկատմամբ կիրառելու կարո-		

դություններ: Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. <i>Գիտելիք և իմացություն</i> • նշանագիտության հիմնական հասկացությունների և դրանք նշանակող տերմինների, նշանի էության և լեզվի նշանային բնույթի վերաբերյալ: <i>Ունակ կլինի</i> ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • զուգահեռներ անցկացնելու լեզվաբանական և նշանագիտական հասկացությունների միջև. ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • ստեղծագործաբար կիրառելու ունեցած գիտելիքները, պատշաճ մակարդակով պատրաստելու տվյալ բնագավառին վերաբերող մասնագիտական զեկուցումներ, հրապարակումներ, մագիստրոսական ատենախոսություն:
Համառոտ բովանդակությունը Լեզուն՝ որպես նշանային համակարգ: Լեզվի և նշանային այլ համակարգերի նմանություններն ու տարբերությունները: Լեզվի նկատմամբ նշանագիտական մոտեցում կիրառելու հնարավորությունները, սահմանները և սկզբունքները: Լեզվական նշանների համապատասխանությունները նշանագիտության մեջ տարբերակվող նշանների տեսակներին: Կառուցվածքային տարբեր մակարդակների լեզվական միավորների բնութագրումը նշանագիտական հայեցակետով: Ավանդական լեզվաբանություն և լեզվանշանագիտություն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Է. Ռ. Աթայան, Հոգի և ազատություն, Եր., 2005: 2. Э. Р. Атаян., Свобода как идея и как действительность., Ереван, 1993. 3. Р. Барт., Нулевая степень письма., М., 2008. 4. С. Р. Вартазарян., От знака к образу., Ереван, 1973.

5. С. Лангер., *Философия в новом ключе.*, М., 2000.
6. А. Ф. Лосев., *Проблема символа и реалистическое искусство.*, М., 1976.
7. Н. Б. Мечковская., *Семиотика.*, М., 2007.
8. Г. Г. Почепцов., *Семиотика.*, М., 2002.
9. *Семиотика: Антология.*, М., 2001.
10. *Семиотика: Хрестоматия.*, Ереван, 2009.
9. У. Эко., *Отсутствующая структура: Введение в семиологию.* СПб., 2004.

0302/Բ31.	Լեզվափիլիսոփայություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	16/0/0	
8-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել լեզվափիլիսոփայության հիմնախնդիրներին և դրանց մեկնաբանություններին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
Լեզվափիլիսոփայական հիմնական հասկացությունների մասին:		
Ունակ կլինի.		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
հասկանալու լեզվաբանական հարաբերականությունը.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
կատարելու լեզվական վերլուծություններ:		
Համառոտ բովանդակությունը		
Լեզուն և աշխարհի պատկերը: Լեզվաբանական հարաբերականություն: Լեզվաբանական լրացուցչություն: Լեզվաբանական փիլիսոփայություն: Արդի անգլիական և ամերիկյան լեզվափիլիսոփայությունը: Հերմենևտիկա:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.		
Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:		
Ստուգման ձևերն են.		
1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը		

1. Է. Ռ. Աթայան, Հոգի և ազատություն, Եր., 2005:
2. Э. Р. Атаян., Свобода как идея и как действительность., Ереван, 1993.
3. Р. Барт., Нулевая степень письма., М., 2008.
4. Н. Б. Мечковская. Семиотика. М., 2007.
5. Г. Г. Почепцов., Семиотика., М., 2002.
6. У. Эко., Отсутствующая структура: Введение в семиологию. СПб., 2004.

0302/Բ83.	Հայերենի ուղղագրության պատմություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	16/0/0	
8-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայերենի ուղղագրության պատմությանը և ուղղագրական փոփոխություններին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• հայերենի ուղղագրության հիմնական սկզբունքների և նրանց փոփոխությունների վերաբերյալ. • լեզվի պատմական զարգացման ընթացքում ուղղագրության փոփոխությունների անխուսափելիության մասին:		
Ունակ կլինի.		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու բնագրերի ուղղագրական վերլուծություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• կատարել ուղղագրությանն առնչվող ուսումնասիրություններ:		
Համառոտ բովանդակությունը		
Մ. Մաշտոցը և հայոց գրերի ստեղծումը. ուղղագրական առաջին սկզբունքները: Հայերենի ուղղագրության վիճակը միջնադարում. փոփոխություններ այբուբենում. ուղղագրական փոփոխություններ: 1922 և 1940 թթ. ուղղագրական բարեփոխումները: Բաղաձայնների, ձայնավորների և երկհնչյունների ուղղագրությունը: Տողադարձ. համառոտագրություններ և հապավումներ. դրանց գրության ձևերը պատմական տարբեր շրջաններում: Մեծատառեր և փոքրատառեր, հատուկ անունների ուղղագրությունը: Ուղղագրության վերաբերյալ ար-		

դի բանավեճերը: Տեքստերի ուղղագրական վերլուծություններ: Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: Հիմնական գրականության ցանկը 1. Աբեղյան Մ., Երկեր, հ. Ը, Երևան, 1985: 2. Աղայան Էդ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Երևան, 1984: 3. Բարսեղյան Հ., Հայերենի ուղղագրության հարցերը հայագիտության և գրականության դասականների քննությամբ, Երևան, 2004: 4. Գյուլբուրդյան Ս., Հայերենի ուղղագրության պատմություն, Երևան, 1973:
--

«ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» մասնագիտացում

0302/Բ73.	13-18-րդ դարերի հայ քնարերգությունը	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության առանձնահատկություններին և նրա հետագա ավանդներին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության բովանդակային և տաղաչափական առանձնահատկությունների մասին. • 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության յուրահատկությունների վերաբերյալ:		
<i>Ունակ կլինի.</i>		
✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i>		
• համադրելու 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության և հետագա դարերի ստեղծագործությունները՝ մեկնաբանելով դրանց առընչությունները.		

✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i>
• համադրելու բնագրային ուսումնասիրություններ:
<i>Համառոտ բովանդակությունը</i> Համառոտ ակնարկ հայ հին քնարերգության վերաբերյալ: Միջնադարյան հայ քնարերգության ընդհանուր բնութագիրը: Միջնադարյան տաղերգուներ: Ֆրիկ, Հ. Երզնկացի, Կ. Երզնկացի, Թլկուրանցի, Ն. Քուչակ և այլն: 13-18-րդ դարերի հայ քնարերգության տաղաչափական համակարգերը:
<i>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.</i> Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
<i>Հիմնական գրականության ցանկը</i> 10. Մ. Աբեղյան, Երկեր, հ. Ա, Եր., 1966: 11. Հր. Թամրազյան, Երկեր, հ. 1, Եր., 2004: 12. Պ. Խաչատրյան, Նարեկը միջնադարյան մեկնություններում, Եր., 1969: 13. Մ.Սկրյան, Հայ հին գրականության պատմություն, Եր., 1976:

0302/Բ81.	Հայ և ընդհանուր դիցաբանություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել առասպելներին և նրանց առանձնահատկություններին, առասպելների արտացոլմանը գրականության մեջ:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• առասպելների ծագումնաբանական և կառուցվածքային առանձնահատկությունների մասին. • առասպելների զարգացման ու տրանսֆորմացիայի ուղիների վերաբերյալ:		
Ունակ կլինի.		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		

- կատարելու առասպելների ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ ✓ (ընդհանրական կարողություններ) - կատարելու բնագրային ուսումնասիրություններ:
Համառոտ բովանդակություն Ընդհանուր առասպելաբանություն. առասպելաբանական մտածողություն: Դասական առասպելներ. առասպելների զարգացումը: Հայ առասպելաբանություն. հայկական դիցարանը: Հայ առասպելաբանությունը և հայ բանահյուսությունը: Առասպել և պատմություն: Առասպել և գրականություն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Մ. Աբեղյան, Երկեր, հհ. Ա,Բ,Դ, Եր., 1966-1970: 2. Ագաթանգեղոս, Պատմություն Հայոց, Եր., 1977: 3. Մովսես Խորենացի, Հայոց Պատմություն, Եր., 1981: 4. Ղ. Ալիշան, Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Եր., 2002:

0302/Բ74.	Հայ գրականության «հեթանոս» ավանդները	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ գրականության կենսունակ ավանդներից մեկին՝ Գողթան երգերից մինչև Պարույր Սևակ ու Հր. Մաթևոսյան հարատևող կյանքի հեթանոս զգացողության դրսևորմանը:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
«հեթանոս» հազարամյա ավանդույթի գեղագիտական բնույթի վերաբերյալ.		

- «հեթանոս» ավանդույթի ամենատարբեր դրսևորումների գեղարվեստական ու գաղափարական հետապնդումների մասին.

Ունակ կլինի.

✓ *(բուն մասնագիտական կարողություններ)*

- մեկնաբանելու գրական «հեթանոս ավանդույթի» գաղափարական ու գեղագիտական տարաբնույթ դրսևորումները.

✓ *(ընդհանրական կարողություններ)*

- կատարելու բնագրային ուսումնասիրություններ:

Համառոտ բովանդակությունը

«Գողթան երգերը» ժողովրդական հեթանոս ոգու արծարծումներ: 5-րդ դարի հայ պատմագրության աշխարհիկ ոգին հեթանոս ավանդույթների արտահայտություն: «Մասունցի Դավիթ» էպոսը հայ ժողովրդի հեթանոս ոգու արտահայտման դրսևորում: Դավթակ Քերթողի «Ողբի» աշխարհիկ-հեթանոսական ոգին: Գրիգոր Նարեկացու տաղերի վերածնական խորհուրդը: Բնության մեծարումն ու շնչավորումը որպես հեթանոս ավանդույթի դրսևորում: Կոստանդին Երզնկացու սիրո ու զարնան տաղերի հեթանոս ոգին: Երզնկացիի Հայկական վերածննդի՝ հետնարեկացիական խոշորագույն դեմք: Հովհաննես Իմաստասերը և Գր. Մագիստրոսը ժամանակի համար նոր մտավորական: Միջնադարյան տաղերգության աշխարհականացումը հեթանոս ավանդույթի դրսևորում (Հովհ. Թլկուրանցի, Գրիգորիս Աղթամարցի, Նաղաշ Հովնաթան, Սայաթ-Նովա և ուրիշներ): Հեթանոս վարքի մեծարումը (խեղճության բարոյաբանության մերժումը) Խաչատուր Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպում: Բնության շնչավորումը հեթանոս ավանդույթի արտահայտություն: «Հեթանոս» ոգու մեծարումը Բաֆֆու ծրագրային-քաղաքական վեպերում: «Հեթանոս մեծության» արծարծումները Բաֆֆու «Սամվել » և Ծերենցի «Երկունք Թ դարու» վեպերում: Հեթանոս ավանդույթի բազմազան դրսևորումները Չարենցի պոեզիայում («Տաղարան», «Էպիկական լուսաբաց», «Գիրք ճանապարհի» և այլն): Հովհ. Շիրազի զարնաներգության և սիրերգության «շամիրամյան» շերտերը՝ հեթանոս ավանդույթի տարբեր դրսևորումներ: «Հայոց դարձի» արծարծումների հեթանոս միտումները Պ. Սևակի պոեզիայում: Հեթանոս ավանդույթը Սևակի սիրո երգերում: Հեթանոս ոգու ուրույն դրսևորումը Հր. Մաթևոսյանի «Գոմեշը» վիպակում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Առասպել և էպոս. Միջնադարյան հայ գեղարվեստական արձակի քրեստոմատիա:
2. Միջնադարյան հայ բանաստեղծության քրիստոմատիա:
3. Խաչատուր Աբովյան. «Վերք Հայաստանի», Բաֆֆի. «Ջալալեդդին, «Կայծեր», «Մամվել»:
4. Հատընտիր բանաստեղծություններ Հովհ. Թումանյանից, Ավ. Իսահակյանից, Ե. Չարենցից, Հովհ. Շիրազից, Պ. Սևակից, Վ. Դավթյանից:
5. Վիգեն Խեչումյան. «Դարերի խորքից» պատմվածքը:
6. Հր. Մաթևոսյան «Գոմեշը»:

0302/Բ75.	Տեքստի մեկնության հիմունքները	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել տեքստաբանության հիմունքներին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
<i>Գիտելիք և իմացություն</i>		
• տեքստը հրատարակության պատրաստելու աշխատանքների վերաբերյալ: • տեքստաբանական աշխատանքների առանձնահատկությունների վերաբերյալ:		
<i>Ունակ կլինի</i>		
✓ <i>(բուն մասնագիտական կարողություններ)</i>		
• կատարելու տեքստը հրատարակության պատրաստելու աշխատանքներ:		
✓ <i>(ընդհանրական կարողություններ)</i>		
• կատարելու հետազոտական աշխատանք՝ կապված տեքստերի տիպաբանությանը վերաբերող խնդիրներին,		

Համառոտ բովանդակություն

Հասկացություն տեքստի մասին: Տեքստի տեսակները: Տեքստի գործառնականությունը: Գրական ու ոչ գրական տեքստեր: Գրական տեքստի տարբերակման սկզբունքները: Գրական տեքստի մեկնության մեթոդաբանությունը: Տեքստի մեկնության եղանակների պատմական զարգացումը: Հասկացություն հերմենևտիկայի մասին: Տեքստի ընկալման հնարավորությունները: Տեքստերի ավանդական մեկնության տեսակներ. ըստ գեղարվեստական տեքստի արտաքին կապերի (սոցիոլոգիական, պատմամշակութային, համեմատական, կենսագրական, ստեղծագործական-ծագումնաբանական մոտեցումներ): Տեքստի մեկնության նոր եղանակներ. ըստ գեղարվեստական ներքին կապերի (կառուցվածքային, նշանագիտական, ոճական): Տեքստերի սոցիալական գործառնականությունը: Քննադատություն, ընթերցողի ուշադրություն: Գրական տեքստի մեկնությունն ըստ սեռաժանրային պատկանելության: Վիպական, քնարական ու դրամատիկ սեռերն ու դրանց ստորադասվող ժանրերը: Արձակ և չափածո տեքստեր: Տարբերակման սկզբունքներն ու մեկնության հիմունքները: Գրական երկի խմբավորված մեկնության ըստ մեթոդների, ուղղությունների և հոսանքների:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Р. Уеллек и О. Уоррен, Теория литературы, Москва, 1989:

2. Դասախոսություններ:

0302/Բ76.	Հայկական տաղաչափություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	24/0/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայկական տաղաչափության առանձնահատկություններին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		

Գիտելիք և իմացություն

- տաղաչափական հիմնական օրինաչափությունների մասին.
- հայկական տաղաչափության առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- կատարելու տաղաչափական համակարգերի ուսումնասիրություններ:

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ:

Համառոտ բովանդակություն

Տաղաչափական համակարգերի տիպերը: Տաղաչափության դերը չափածո ստեղծագործություններում: Հայկական տաղաչափության ակունքները. Գողթան երգերի տաղաչափական առանձնահատկությունները: Հայ քնարերգության տաղաչափական համակարգերը: Տաղաչափական համակարգերի լեզվական հիմքը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Է. Ջրբաշյան, Գրականագիտության ներածություն, Ե., ԵՊՀ հրատ., 2011:
2. Գրականագիտության ներածություն, Քրեստոմատիա, Ե., 1984:
3. Г. Л. Абрамович, Введение в литературоведение, М., 1979:
4. Введение в литературоведение, Под ред., Л. М. Крупчанова, М., 2005:

0302/Բ72.	Հայ մատենագիտություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	24/0/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ մատենագիտության նմուշներին և նրանց առանձնահատկություններին:		

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա. Գիտելիք և իմացություն • հայ մատենագիտության ընդհանուր զարգացման վերաբերյալ. • հայ մատենագիտության յուրահատկությունների մասին: Ունակ կլինի ✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ) • կատարելու մատենագիտական ուսումնասիրություններ: ✓ (ընդհանրական կարողություններ) • կատարելու բնագրային ուսումնասիրություններ:		
Համատոտ բովանդակություն Հայ մատենագիտության մասին առաջին տեղեկությունները: Հայ տպագրության մատենագիտություն և տեղեկություններ տպագիր հնատիպ գրքերի մասին: Հայ պարբերական մամուլի սկզբնավորումը: Միխիթարյան առաջին մատենագրության սկզբնավորումը: Հայ մատենագրության հետագա զարգացումը և արդի վիճակը:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր: <i>Ստուգման ձևերն են.</i> 1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է: 2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը 1. Է. Զրբաշյան, Գրականագիտության ներածություն, Ե., ԵՊՀ հրատ., 2011: 2. Г. Л. Абрамович, Введение в литературоведение, М., 1979: 3. Դասախոսություններ:		

0302/Բ78.	20-րդ դարասկզբի իրադարձությունները հայ նորագույն գրականության մեջ	2 կրեդիտ
2 ժամ	32/0/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել 20-րդ դարասկզբի պատմական դեպքերի արտացոլմանը հայ նորագույն գրականության մեջ:		

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.

Գիտելիք և իմացություն

- 20-րդ դարասկզբի իրադարձությունների և գեղարվեստական գրականության կապի վերաբերյալ.
- գրականության ազգապահպան գոյության անհրաժեշտության մասին:

Ունակ կլինի

✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)

- կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ և գուգահեռներ տանելու պատմական իրադարձությունների և գեղարվեստական երկերի միջև.

✓ (ընդհանրական կարողություններ)

- գնահատելու ժողովրդի պատմական հիշողության դերը ազգապահպանման ճանապարհին:

Համառոտ բովանդակություն

Պատմական ժամանակաշրջանը. ցեղասպանության հանգամանքները և ընթացքը. ազգային-ազատագրական շարժումը: 1930-ական թթ. հասարակական-գաղափարական մտայնությունը. հակասությունները և դժվարությունները: Ինքնակենսագրական վեպը՝ որպես ապըրվածի արտահայտություն: Անհատի պաշտամունքի տարիների սահմանափակումները, կաշկանդումները և դաժանությունները: Հետագա անդրադարձները պատմական դեպքերին: Ցեղասպանության և պատմական հարակից դեպքերի արտացոլումը ժամանակակից գրականության մեջ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:

Ստուգման ձևերն են.

1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Հր. Թամրազյան, Սովետահայ գրականության պատմություն, Երևան, 1980:
2. Ս.Աղաբաբյան, Հայ սովետական գրականության պատմություն, հ. 1, 1986:
3. Կ. Աղաբեկյան, Արդի գրականության զարգացման միտումները, Երևան, 1992:

0302/Բ79.	Ֆրանսահայ գրականությունը 1920-60-ական թվականներին	2 կրեդիտ
2 ժամ	16/0/0	
8-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության նշանավոր գործիչների ստեղծագործություններին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության նշանավոր երկերի մասին. • 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ գրականության զարգացման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու գրականագիտական վերլուծություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• տարբերակելու սփյուռքի գրականությունը հայրենիքում ստեղծված գրականությունից:		
Համառոտ բովանդակություն		
Ֆրանսահայ գաղթօջախի կազմավորումը, քաղաքական, տնտեսական և հոգևոր կառուցվածքը: Գաղթօջախի զարգացման միտումները 1920-60-ական թթ: Ֆրանսահայ գրական մամուլը: 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ բանաստեղծությունը: 1920-60-ական թթ. ֆրանսահայ արձակը: 1970-ական թթ. ֆրանսահայ գրական նոր սերունդը:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:		
Ստուգման ձևերն են.		
1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը		
1. Շ. Շահնուր, Նահանջը առանց երգի, Փարիզ, 1929:		
2. Զ. Մ. Որբունի, Եվ եղև Մարդ, Երևան, 1980:		
3. Ն. Սարաֆյան, Վենսենի անտառը, Փարիզ, 1988:		
4. Վ. Շուշանյան, Ներքին դաշտանկար, Երևան, 1985:		

0302/Բ80.	Նորագույն շրջանի հայ պոեմը	2 կրեդիտ
2 ժամ	16/0/0	
8-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել նորագույն շրջանի հայ պոեմի կարևոր նմուշներին, բացահայտել նրանց առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• նորագույն շրջանի հայ պոեմի առանձնահատկությունների մասին. • նորագույն շրջանի հայ պոեմի կարևոր նմուշների գաղափարական շերտերի մասին:		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու նորագույն շրջանի հայ գրականության պոեմների գրականագիտական վերլուծություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• ըմբռնելու բնագրի ծագումնաբանությունը և առնչությունները աշխարհի գրականության հետ:		
Համառոտ բովանդակություն		
Պոեմի ժանրի համառոտ բնութագիրը: Պոեմի ժանրը հայ դասական գրականության մեջ: Հայ պոեմը 1940-50-ական թթ.: Պոեմի ժանրի վերելքը 1960-ական թթ. Հայ պոեմը 1970-80-ական թթ.: Ժամանակակից զարգացումները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:		
Ստուգման ձևերն են.		
1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը		
1. Ա. Արիստակեյան, Պարույր Սևակ, Երևան, 1974:		
2. Ս. Գրիգորյան, Ժամանակակից խորհրդահայ պոեմը, Երևան, 1990:		
3. Ս. Գրիգորյան, Պարույր Սևակ, Արձագանքող անտառը, Երևան, 1998:		

0302/Բ77.	Քննադատության տեսություն	2 կրեդիտ
2 ժամ	32 /0/0	
7 կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քննադատության տեսության հիմունքներին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.		
Գիտելիք և իմացություն		
• քննադատության տեսության հիմնախնդիրների վերաբերյալ. • գրականագիտության համակարգում քննադատության տեղի և դերի մասին:		
Ունակ կլինի		
✓ (բուն մասնագիտական կարողություններ)		
• կատարելու քննադատական վերլուծություններ.		
✓ (ընդհանրական կարողություններ)		
• պատշաճ մակարդակով մասնագիտական գեկուցում պատրաստելու և մասնակցելու ուսանողական գիտաժողովներին:		
Համառոտ բովանդակություն		
Քննադատությունն իբրև հասարակության հոգևոր դաստիարակության և գեղագիտական իդեալի արմատավորման միջոց. քննադատության ծագումն ու զարգացման նախադրյալները: Քննադատության տեղը գրականագիտության համակարգում: Քննադատության մեթոդները: Քննադատության ժանրերը պատմական զարգացման ընթացքում: Գեղարվեստական երկի գնահատության չափանիշները:		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները		
Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 9 միավոր:		
Ստուգման ձևերն են.		
1-ին ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
2-րդ ստուգում. Անհատական աշխատանք: Միավորների քայլը 0.5 է:		
Հիմնական գրականության ցանկը		
1. Ռընե Ուելլեք, Օսթին Ուորեն, Գրականության տեսություն, Ե., 2008, էջ 48-60:		
2. Ролан Барт, Избранные работы, Семиотика, поэтика, М., 1994.		
a) Что такое критика, с. 269-275		
б) Две критики, с. 262-269		
в) Критика и истина, с. 319-374		
3. Ժ. Քալանթարյան, Գրական քննադատության տեսության և պատմության հարցեր, Ե., 1982:		